

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Antimonopolní politika ČR v kontextu hospodářské soutěže EU
Antitrust Policy of the Czech Republic in the Context of EU Competition

Student: Andrea Stupčuková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Monika Mynarzová, Ph.D.

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra evropské integrace

Zadání bakalářské práce

Student: **Andrea Stupčuková**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6210R004 Eurospráva
Specializace: 00 Eurospráva
Téma: **Antimonopolní politika České republiky v kontextu hospodářské soutěže EU**
Antitrust Policy of the Czech Republic in the Context of EU Competition

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Teoretická východiska hospodářské soutěže
3. Politika hospodářské soutěže v EU
4. Praktické aspekty antimonopolní politiky v ČR
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

CHALUPA, K., M. ŠVANDA a F. VRÁNA. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže*. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2008. 159 s. ISBN 978-80-254-2242-7.

KINDL, Jiří a Jindřiška MUNKOVÁ. *Soutěžní právo*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 648 s. ISBN 978-80-7400-173-4.

SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 304 s. ISBN 978-80-7400-313-4.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Bc. Monika Mynarzová, Ph.D.**

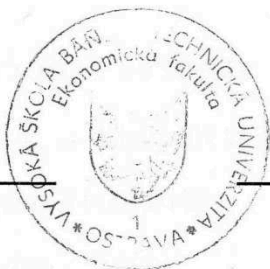
Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 10.05.2013

Ing. Boris Navrátil, CSc.
vedoucí katedry

---

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežné prohlášení

„Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité zdroje.“

V Ostravě dne 10. května 2013

Andrea Stupčuková

Poděkování

Na tomto místě bych velmi ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce paní Ing. Monice Mynarzové, Ph. D. za její cenné rady, odbornou pomoc a věnovaný čas při jejím vypracování. Mé poděkování dále patří mé rodině za projevenou podporu po celou dobu vypracovávání této práce.

Obsah

1 Úvod	5
2 Teoretická východiska hospodářské soutěže	7
2.1 Teorie hospodářské soutěže	7
2.1.1 Pojem hospodářské soutěže.....	7
2.1.2 Soutěžní právo a soutěžní politika.....	8
2.1.3 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	10
2.2 Nekalá soutěž	12
2.2.1 Vymezení nekalé soutěže	12
2.2.2 Druhy nekalé soutěže	13
2.2.3 Prostředky ochrany proti nekalé soutěži.....	15
2.3 Relevantní trh	16
2.3.1 Definice relevantního trhu	16
2.3.2 Složky relevantního trhu.....	17
2.4 Vybrané tržní struktury	19
2.4.1 Monopol	19
2.4.2 Oligopol	22
3 Politika hospodářské soutěže v EU.....	24
3.1 Historie hospodářské soutěže v EU	24
3.2 Evropská soutěžní politika	25
3.2.1 Institucionální zabezpečení	26
3.3 Způsoby narušení hospodářské soutěže	28
3.3.1 Kartelové dohody	28
3.3.2 Zneužití dominantního postavení.....	31
3.3.3 Fúze soutěžitelů.....	33
3.3.4 Státní podpory.....	34
3.3.5 Veřejné zakázky	36
3.3.6 Státní podniky, státní monopoly	36
3.4 Nástroje evropské soutěžní politiky	37
3.4.1 Leniency program.....	37
3.5 Evropská soutěžní síť.....	39
4 Praktické aspekty antimonopolní politiky v ČR.....	41
4.1 ÚOHS jako tvůrce antimonopolní politiky	41
4.1.1 Soutěžní advokacie.....	41
4.2 Aktivita ÚOHS v jednotlivých oblastech hospodářské soutěže	43
4.2.1 Řízení před ÚOHS	44
4.2.2 Řízení ve věcech kartelových.....	44
4.2.3 Řízení o zneužití dominantního postavení.....	45
4.2.4 Řízení ve věcech spojování soutěžitelů	46
4.2.5 Vybraná rozhodnutí a sankce udělené ÚOHS.....	47

4.2.6 Srovnání nejvyšších sankcí uložených ÚOHS a Evropskou komisí	50
4.3 Působení Leniency programu v ČR	54
4.3.1 Leniency 2001 vs. Leniency 2007	55
4.3.2 Leniency program typu I.....	56
4.3.3 Leniency program typu II.....	57
4.3.4 Konkrétní případy využití Leniency programu v ČR.....	58
4.4 Závěrečné zhodnocení činnosti ÚOHS	60
5 Závěr.....	62
<i>Seznam použité literatury .....</i>	<i>64</i>
<i>Seznam zkratek.....</i>	<i>70</i>
<i>Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce</i>	

1 Úvod

O významnosti soutěžní politiky v evropském měřítku nelze mít žádných pochyb. Mnohdy bývala soutěžní politika označována jako první nadnárodní politika Evropského hospodářského společenství a ani dnes, tentokrát již v Evropské unii, tomu není jinak. Cílem soutěžní politiky je chránit soutěžní prostředí v rámci tržních struktur a chování jednotlivých subjektů na společném trhu. Jinými slovy, dohlíží se na to, aby soutěžitelé svým jednáním nenarušovali fungující soutěž. Je důležité, aby všichni soutěžitelé na trhu měli stejnou výchozí pozici a nedocházelo k diskriminaci.

V dnešní době dochází velmi často k narušování fungující soutěže. Na úrovni firem (soukromoprávní rovina) to nejčastěji probíhá třemi způsoby. První a zároveň nejnebezpečnější z nich jsou zakázané dohody. Tyto dohody jsou uzavírány mezi dvěma či více soutěžiteli za účelem omezit hospodářskou soutěž, rozdělit si trh či jej úplně ovládnout.

Dalším způsobem narušení soutěže, taktéž velmi nebezpečným, je zneužití dominantního postavení. Dominance jako taková hospodářskou soutěž nenarušuje, ale pokud firma své postavení využije k odstranění konkurence, lze to považovat jako jeho zneužití.

Posledním způsobem narušení hospodářské soutěže jsou spojení soutěžitelů neboli fúze. K fúzi dochází spojením dvou či více společností, které si na trhu doposud vzájemně konkurovaly. Spojení soutěžitelů může proběhnout dvěma způsoby – sloučením a splynutím. Je důležité, aby tato oblast byla kontrolována a podléhala regulaci, protože firmy tímto způsobem omezují rizika fungování na trhu a zvyšují svou výkonnost.

Ve veřejnoprávní rovině může být hospodářská soutěž narušena ze strany státu prostřednictvím státních (veřejných) podpor či např. zvýhodněným postavením státních podniků.

Dohledem nad soutěžní politikou je v České republice pověřen Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, který funguje již od roku 1992. K jeho hlavním prioritám patří odhalování kartelových dohod a samozřejmě boj proti nim. Stále více je v tomto boji proti kartelům uplatňován Leniency program, který využívají už téměř všechny členské země Evropské unie. Tento program je mnohdy nazýván programem shovívavosti, protože při jeho aplikaci je možno firmě částečně či úplně odpustit sankci za účast v kartelové dohodě. Podmínkou však je, že firma sama informace o kartelu sdělí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a po celou dobu řízení s ním spolupracuje.

Cílem bakalářské práce je zhodnocení fungování antimonopolní politiky České republiky na základě provedené analýzy činnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže za

sledované období 2003 – 2012. Data jsou čerpána výhradně ze zpráv a informačních listů Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, ale také z Evropské komise. Poté je uskutečněna komparace velikosti uložených sankcí Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže a Evropskou komisí.

Práce je strukturována do pěti kapitol. První kapitolou je úvod, který poskytuje náhled do problematiky soutěžní politiky, a pátou kapitolou je závěr, ve kterém je provedeno zhodnocení. Po úvodu následuje kapitola druhá, kde jsou vymezena teoretická východiska hospodářské soutěže. Je zde blíže popsán český soutěžní úřad a soutěžní právo. Je přiblížen pojem nekalá soutěž, její druhy definované Obchodním zákoníkem a v neposlední řadě prostředky ochrany proti ní. Dále je popsáno vymezení relevantního trhu dle tří hledisek a v závěru kapitoly je pozornost zaměřena na vybrané tržní struktury – monopol a oligopol.

Třetí kapitola je věnována evropské soutěžní politice. Úvodní část kapitoly je zaměřena na historii soutěžní politiky od dob zakládacích smluv. Následně je přiblížena samotná evropská soutěžní politika a její institucionální zabezpečení. Posléze budou popsány způsoby narušení hospodářské soutěže v evropském měřítku a v závěru Leniency program jako nástroj této politiky.

Analytická část se zabývá praktickými aspekty antimonopolní politiky České republiky, která je vykonávána národním soutěžním úřadem. Je zde vymezen pojem soutěžní advokacie a konkrétní případy z praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, kdy byla použita. Následně jsou specifikovány aktivity Úřadu v oblasti zakázaných dohod, zneužití dominantního postavení a spojování soutěžitelů. Poté je nastíněn postup správního řízení před Úřadem a následně uvedena vydaná rozhodnutí a sankce. Prostor je taktéž věnován programu Leniency a jeho aplikaci na českém trhu. V závěrečné části kapitoly je provedeno celkové zhodnocení činnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

2 Teoretická východiska hospodářské soutěže

S tržní ekonomikou se setkáváme v převážné většině zemí světa. Tržní ekonomika je založena na principu tržního mechanismu, kde vztah nabídky a poptávky určuje základní ekonomické otázky, tzn. co, jak a pro koho vyrábět. Právě tento princip umožňuje působení hospodářské soutěže, která je nedílnou součástí hospodářské politiky a jejím smyslem je vytvářet podmínky pro racionální působení na trhu.

V této kapitole bude přiblížena teorie hospodářské soutěže a také bude popsána činnost Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Další část kapitoly pojednává o vymezení relevantního trhu, o nekalém soutěžním jednání a v neposlední řadě o vybraných tržních strukturách – monopolu a oligopolu.

2.1 Teorie hospodářské soutěže

Následující kapitola seznamuje se samotnou teorií hospodářské soutěže. Bude zde vymezena hospodářská soutěž jako taková, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže jako orgán pověřený její ochranou a dále bude přiblíženo soutěžní právo spolu s uplatňovanou soutěžní politikou.

2.1.1 Pojem hospodářské soutěže

Význam slova soutěž je veřejně znám. Pro soutěž existuje spousta různých definic. Všechny tyto definice ale mají společné znaky. Jak uvádí Munková, Kindl soutěž je „souběžné usilování několika osob o touž věc, o dosažení co nejlepšího výsledku, pokud jde o uspokojení jejich zájmů v dané oblasti společenských vztahů“.¹ Do společenských vztahů řadíme i vztahy hospodářské, uvnitř kterých dochází k jevům jako je soutěž – v tomto případě se ale jedná o soutěž hospodářskou. Pokud ovšem chceme definovat hospodářskou soutěž, musíme výše uvedenou definici pozměnit².

Jak tvrdí Knap hospodářská soutěž je „soupeření dvou nebo více hospodářských subjektů na téže straně tržních vztahů (nabídky či poptávky) k dosažení hospodářského výsledku záležejícího v uskutečnění směny výrobků a služeb s týmiž potenciálními účastníky trhu, a to takové soupeření, které vzájemně ovlivňuje hospodářskou činnost těchto subjektů a

---

¹ KINDL, Jiří a Jindřiška MUNKOVÁ. *Soutěžní právo*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 648 s. ISBN 978-80-7400-173-4.

² RAUS, David a Robert NERUDA. *Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU*. 1. vyd. Brno: CP Books, a. s., 2005. 359 s. ISBN 80-251-0394-3.

vytváří na straně druhých potenciálních účastníků tržních vztahů objektivní možnost volby mezi různými soutěžními nabídkami či poptávkami“³.

Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže neuvádí definici hospodářské soutěže. Z § 41 Obchodního zákoníku lze pouze vyčíst, že subjekty účastnící se hospodářské soutěže (dále jen „soutěžitelé“) mají právo svobodně rozvíjet svou soutěžní činnost v zájmu dosažení hospodářského prospěchu a sdružovat se k výkonu této činnosti, avšak musí dodržovat závazná pravidla hospodářské soutěže a nesmějí účast v soutěži zneužívat.

Zneužití účasti v hospodářské soutěži lze dvěma způsoby:

- nekalé soutěžní jednání,
- nedovolené narušení hospodářské soutěže⁴.

K právní ochraně hospodářské soutěže proti výše uvedenému jednání slouží veřejné soutěžní právo, které neslouží k soukromoprávní ochraně jednotlivých soutěžitelů před protisoutěžním chováním jednoho soutěžitele vůči ostatním konkrétním soutěžitelům⁵.

2.1.2 Soutěžní právo a soutěžní politika

Česká republika se 1. května 2004 stala členskou zemí Evropské unie (dále jen „EU“). V tom okamžiku, začal kromě práva českého a mezinárodního na českém území platit další právní řád – právo EU. Toto právo má jednotnou povahu, je samostatným právním řádem tvořeným funkčním souborem norem, které upravují právní vztahy vznikající při dosahování cílů EU⁶.

Nejběžnější definicí soutěžního práva (právo na ochranu hospodářské soutěže či antimonopolní právo) je soubor právních norem, které upravují hospodářskou soutěž mezi subjekty již působícími na trhu a subjekty vstupujícími mezi sebou navzájem do soutěžních vztahů. V Evropě je prosazován model funkční soutěže, který slouží k dosažení společenského blahobytu a pokroku⁷.

Cílem soutěžního práva je zajistit, aby soutěžní vztahy na trhu nebyly porušeny a nedocházelo k jejich ohrožení, popř. podpořit rozvoj soutěžních vztahů tam, kde nejsou

³ KNAPE, Karel. *Právo hospodářské soutěže*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1973. 212 s.

⁴ Zákon č. 513 ze dne 5. listopadu 1991 Obchodní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 98, s. 2474 – 2565. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=513/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

⁵ RAUS, David a Robert NERUDA. *Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU*. 1. vyd. Brno: CP Books, a. s., 2005. 359 s. ISBN 80-251-0394-3.

⁶ SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. 304 s. ISBN 978-80-7400-313-4.

⁷ KINDL, Jiří a Jindřiška MUNKOVÁ. *Soutěžní právo*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 648 s. ISBN 978-80-7400-173-4.

kvalitní. Důvodem přijetí soutěžního práva je, že demokratické státy si zakládají na tom, že základem ekonomické úspěšnosti je tržní hospodářství založené na tržním mechanismu. Funkce tržního mechanismu může být narušena nejrůznějšími zásahy státu či nesprávným jednáním účastníků trhu⁸.

Pravidla evropské soutěžní politiky upravuje zejména hlava V. Smlouvy o fungování EU (dále jen „SFEU“). Ta je dále rozdělena do tří oddílů: **pravidla platná pro podniky** (články 101 – 105), **pravidla pro veřejné podniky** (článek 106) a **podpory poskytované státem** (články 107 – 109). SFEU na trhu vytváří kompaktní systém, který je zárukou proti deformaci konkurence na trhu.

Vlivem integrace a rozšiřování se měnila i evropská soutěžní politika a její právní základ. Jejich nejnovější podoba zavedla přímou a paralelní aplikaci předpisů EU na ochranu soutěže prostřednictvím národních antimonopolních úřadů ve všech členských zemích. Tato strategie se projevuje ve vztahu národních antimonopolních úřadů vůči Komisi, ale v postavení národních orgánů vůči sobě navzájem či vůči jiným, odvětvovým regulačním orgánům⁹.

Právo proti nekalé soutěži a právo proti omezování soutěže jsou dvě hlavní skupiny práva hospodářské soutěže. Jedná se o soubor právních norem, které zakazují určitá chování v hospodářské soutěži a stanovují určité postihy za porušení těchto zákazů. Společným znakem těchto dvou skupin práva je podpora, fungování a rozvoj hospodářské soutěže¹⁰.

Soutěžní politika je zaměřená na tvorbu, udržení a ochranu soutěžního prostředí, které ovlivňuje všechny účastníky soutěže a zároveň podporuje rozvoj těch efektivních a z trhu odsouvá ty neefektivní. Výsledky na trhu jsou výsledkem funkce soutěžního prostředí. Soutěžní politika je ke všem účastníkům soutěže neutrální, konkrétní soutěžitele nechrání ani nepodporuje. Podporuje pouze soutěž jako takovou, v rámci níž soutěžitelé buď obstojí či nikoli¹¹.

Politika ochrany hospodářské soutěže vychází z toho, že nejlepším řešením koordinace činností na trhu je vytváření dokonale konkurenčního prostředí. Takové prostředí spočívá v tom, že ekonomické subjekty jsou ve svém ekonomickém rozhodování nezávislé. Tato

---

⁸ RAUS, David a Robert NERUDA. *Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU*. 1. vyd. Brno: CP Books, a. s., 2005. 359 s. ISBN 80-251-0394-3.

⁹ JANKŮ, Martin a Jana MIKUŠOVÁ. *Veřejné podpory v soutěžním právu EU*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7400-430-8.

¹⁰ BusinessInfo.cz. *Nekalá soutěž* [online]. 2012 [cit. 2012-12-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/nekala-soutez-opu-4633.html#b2>.

¹¹ BEJČEK, Josef. *Soutěžní politika a fúze v evropském kontextu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010. 389 s. ISBN 978-80-210-5067-9.

situace však nastává pouze v případě, jestliže na straně nabídky i poptávky je velké množství subjektů a pokud nejsou aplikovány ekonomické ani administrativní bariéry vstupu popř. výstupu do či z odvětví. V reálu ale tato skutečnost není splněna, konkurenční prostředí je omezováno a narušováno, protože ekonomické subjekty usilují o výsadní postavení na trhu¹².

Účastníky hospodářské soutěže jsou fyzické i právnické osoby, které však nemusí být podnikateli¹³. Dle zákona 143/2001 Sb. o ochraně hospodářské soutěže se soutěžiteli rozumí fyzické a právnické osoby, jejich sdružení, sdružení těchto sdružení a jiné formy seskupování, a to i v případě, že tato sdružení a seskupení nejsou právními osobami, pokud se účastní hospodářské soutěže nebo ji mohou svou činností ovlivňovat, i když nejsou podnikateli¹⁴.

V souvislosti s vynucováním národní soutěžní politiky se projevuje viditelná asymetrie. Ekonomický silné trhy jsou lépe připraveny chránit domácí konkurenci než trhy ekonomicky slabší, které jsou vystaveny poměrně velkým problémům, zejména v souvislosti s omezováním konkurence ze strany nadnárodních společností.

Postupná integrace společného evropského trhu nevedla k centralizaci soutěžní politiky, nýbrž k decentralizaci. Harmonizace regulačních rámců zasáhla jednotlivé funkce států při řízení národních ekonomik. Liberalizace trhů probíhá paralelně s postupnou konvergencí pohledů na funkci státu v ekonomice, čímž se prohlubuje proces vytváření jednotného trhu, což je spojeno s přijímáním množství regulačních norem a pravidel. V této souvislosti je důležité, že soutěžní politika by měla podporovat spíše ekonomickou efektivnost než redistribuci, což z ní dělá jednu z nejdůležitějších součástí budování regulačního rámce jednotného trhu v EU¹⁵.

2.1.3 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

K prvním opatřením zaměřeným na podporu budování tržního hospodářství v Československu po listopadu 1989 bylo přijetí právní úpravy ochrany hospodářské soutěže. Zákon Federálního shromáždění o ochraně hospodářské soutěže, který nabyl účinnosti

---

¹² KLIKOVÁ, Christiana a Igor KOTLÁN. *Hospodářská politika*. 2. vyd. Ostrava: Institut vzdělávání Sokrates, 2006. 341 s. ISBN 80-86572-04-8.

¹³ Zákon č. 513 ze dne 5. listopadu 1991 Obchodní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 98, s. 2474 – 2565. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=513/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

¹⁴ Zákon č. 143 ze dne 4. dubna 2001 o ochraně hospodářské soutěže. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 58, s. 3418-3426. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=143/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

¹⁵ JANKŮ, Martin a Jana MIKUŠOVÁ. *Veřejné podpory v soutěžním právu EU*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7400-430-8.

v březnu 1991 stanovil, že podstatnou část této působnosti na území České republiky bude vykonávat orgán pro hospodářskou soutěž ČR¹⁶.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“) byl zřízen zákonem České národní rady č. 173/1991 Sb. ze dne 26. dubna 1991 a zahájil svou činnost 1. července 1991. Sídlem úřadu se nestala Praha, doposud centrum všech ústředních orgánů státní správy, ale Brno. V roce 1992 byl ÚOHS nahrazen Ministerstvem pro hospodářskou soutěž z důvodu tehdejší ekonomické transformace a především kvůli úloze, kterou tehdy Ministerstvo plnilo v privatizačním procesu. Ve stejném roce začal proces prosazování soutěžního práva v České republice.

V současnosti ochranu hospodářské soutěže zajišťuje Úřad pro ochranu hospodářské soutěže se sídlem v Brně. Pod tímto názvem úřad funguje od 1. listopadu 1996 a svou činností navázal na činnost Ministerstva pro hospodářskou soutěž, které mu předcházelo. ÚOHS je ústředním orgánem státní správy a ve své činnosti je zcela nezávislý.

Působnost úřadu je legislativně zabezpečena zákonem č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Činnost ÚOHS je orientována především na vytváření podmínek pro podporu a ochranu hospodářské soutěže a vykonávání dohledu nad zadáváním veřejných zakázek a poskytováním veřejné podpory. ÚOHS je také poradenským, konzultačním a monitorovacím orgánem. Úřad je od února 2010 pověřen dohledem nad dodržováním zákona o významné tržní síle a jejím zneužití.

V čele Úřadu stojí předseda, který je jmenován na návrh vlády prezidentem republiky. Funkční období předsedy ÚOHS je šestileté s možností jedné obnovy. Předseda nemůže být členem politického hnutí ani strany.

V současné době je ÚOHS organizačně členěn na 4 sekce:

- sekce veřejné regulace a správy Úřadu,
- sekce hospodářské soutěže,
- sekce veřejných zakázek,
- sekce legislativy, ekonomiky a mezinárodních záležitostí.

V průběhu roku 2012 se výrazně zvýšil počet zaměstnanců a to až na počet 200. Většina z těchto zaměstnanců jsou právníci a ekonomové. Toto navýšení proběhlo kvůli snaze vlády o maximální transparentnost zadávání veřejných zakázek.

Jednou z hlavních priorit je také zajištění transparentnosti v rozhodovací činnosti ÚOHS. Jednou z pohnutek tímto směrem je zveřejňování všech pravomocných rozhodnutí ve

---

¹⁶ CHALUPA, K., M. ŠVANDA a F. VRÁNA. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže*. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2008. 159 s. ISBN 978-80-254-2242-7.

Sbírce zákonů, vydávání tiskových správ a informačních listů a v neposlední řadě pravidelné pořádání seminářů¹⁷.

2.2 Nekalá soutěž

V této části bude rozebráno nekalé soutěžní jednání. Nejprve bude přesně vymezen samotný pojem nekalá soutěž, dále budou vyjmenovány a popsány její nejčastější druhy a následně definovány existující prostředky ochrany proti tomuto jednání.

2.2.1 Vymezení nekalé soutěže

Dle § 44 Obchodního zákoníku je nekalou soutěží „jednání v hospodářské soutěži nebo v hospodářském styku, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům, spotřebitelům nebo dalším zákazníkům“¹⁸.

Soutěžní mravy jsou chápány úžeji než mravy obecné. Ne vše, co je považováno za nemravné v obecném pojetí mravů, je nemravným i v hospodářské soutěži. V rámci konkurenčního boje soutěžní právo povoluje určité aktivity, které jsou až za hranicí obecných dobrých mravů.

Důležité je zde vymezit rozdíl mezi nekalou soutěží a omezováním hospodářské soutěže. Již výše je uvedeno, že jsou to dva způsoby zneužití účasti v hospodářské soutěži. Nekalá soutěž se odehrává v mezích hospodářské soutěže a spočívá téměř vždy v získání neoprávněné přednosti toho, kdo by ji poctivým jednáním nezískal. Zneužívání hospodářské soutěže je ve většině případů vyloučení některých soutěžitelů ze soutěže kvůli hospodářské síle jiného soutěžitele. V této problematice se často hovoří také o právu kartelovém a antimonopolním¹⁹.

Kartelové právo se zaměřuje proti omezování hospodářské soutěže. V posledních letech nabylo jak na národní, tak i na evropské úrovni zásadního významu²⁰. Cílem

---

¹⁷ Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. *Historie úřadu* [online]. 2012 [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/o-uradu/historie-uradu.html#pravo/zakony/obchzak/cast1.aspx>.

¹⁸ Zákon č. 513 ze dne 5. listopadu 1991 Obchodní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 98, s. 2474 – 2565. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=513/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

¹⁹ BusinessInfo.cz. *Nekalá soutěž* [online]. 2012 [cit. 2012-12-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/nekala-soutez-opu-4633.html#b2>.

²⁰ Schindhelm. *Kartelové právo* [online]. 2013 [cit. 2013-01-01]. Dostupné z: <http://cz.schindhelm.com/cz/rechtsanwalt/kartelove-pravo/?PHPSESSID=h1dd1m69488utvlq6orbutl895>.

kartelového práva je ochrana hospodářské soutěže proti jakémukoli vyloučení, ohrožení, omezení či narušení²¹.

2.2.2 Druhy nekalé soutěže

Mezi nejčastější druhy nekalé soutěže se řadí:

- klamavá reklama,
- klamavé označení zboží a služeb,
- vyvolání nebezpečí záměny,
- parazitování na pověsti,
- podplácení,
- zlehčování,
- porušení obchodního tajemství,
- ohrožování zdraví a životního prostředí.

Dle § 45 Obchodního zákoníku se **klamavou reklamou** rozumí „šíření údajů o vlastním nebo cizím podniku, jeho výrobcích či výkonech, které je způsobilé vyvolat klamnou představu a zjednat tím vlastnímu nebo cizímu podniku v hospodářské soutěži prospěch na úkor jiných soutěžitelů či spotřebitelů.“ Klamavá reklama je reklama, která dovede zákazníka jakýmkoliv způsobem slovy nebo prezentací oklamat. Jedná se o takové klamání, že je zcela ovlivněn výběr produktu nebo služby, který si zákazník chystá pořídit²².

Za **klamavé označení zboží a služeb** se považuje „každé označení, které je způsobilé vyvolat v hospodářském styku mylnou domněnku, že jím označené zboží nebo služby pocházejí z určitého státu, určité oblasti či místa nebo od určitého výrobce, nebo že vykazují zvláštní charakteristické znaky nebo zvláštní jakost. Klamavým označením je i takové nesprávné označení zboží nebo služeb, k němuž je připojen dodatek sloužící k odlišení od pravého původu, jako výrazy "druh", "typ", "způsob" a označení je přesto způsobilé vyvolat o původu nebo o povaze zboží či služeb mylnou domněnku“²³. Není rozhodné, zda se označení provedlo

²¹ RAUS, David a Robert NERUDA. *Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU*. 1. vyd. Brno: CP Books, a. s., 2005. 359 s. ISBN 80-251-0394-3.

²² MediaGuru. *Klamavá reklama* [online]. 2013 [cit. 2013-01-01]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/medialni-slovník/klamava-reklama/>.

²³ Zákon č. 513 ze dne 5. listopadu 1991 Obchodní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 98, s. 2474 – 2565. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=513/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

bezprostředně na zboží, obalu, obchodní písemnosti, atd. a také není rozhodné, zda k označení došlo přímo či nepřímo a jakým prostředkem²⁴.

Vyvolání nebezpečí záměny spočívá např. v užití obchodního jména nebo zvláštního označení podniku jiným soutěžitelem, kterému toto právo nenáleží, dále ve zvláštním označení či úpravě výrobků, výkonů nebo obchodních materiálů podniku, které jsou pro určitý podnik charakteristické. Dnes velmi časté je také napodobování cizích výrobků, jejich obalů či výkonů, ledaže by šlo o napodobení prvků výrobku, které jsou pro jeho fungování předurčeny. Napodobitel musí provést veškerá přípustná opatření, aby záměnu vyloučil nebo alespoň omezil.

Parazitováním na pověsti se rozumí využívání pověsti podniku, výrobků nebo služeb jiného soutěžitele s tím cílem, že „parazit“ usiluje o získání prospěchu pro vlastní nebo cizí podnikání, kterého by jinak nedosáhl.

Podplácení spočívá v nabídnutí, přislíbení či poskytnutí prospěchu za účelem nekalého dosažení přednosti nebo jiné neoprávněné výhody v soutěži na úkor jiných soutěžitelů.

Za **zlehčování** se považuje jednání, jímž soutěžitel uvádí či rozšiřuje nepravdivé údaje o poměrech, výrobcích nebo výkonech způsobilé přivodit újmu dotčenému soutěžiteli. Zlehčováním je i uvádění a rozšiřování pravdivých údajů o poměrech, výrobcích či výkonech jiného soutěžitele, které mu mohou přivodit újmu. Nekalou soutěží není, pokud byl subjekt k tomuto jednání přinucen (tzv. oprávněná obrana).

Porušení obchodního tajemství je jednání, při kterém jednající jiné osobě neoprávněně sdělí, zpřístupní či využije obchodní tajemství použitelné v soutěži, které mu bylo svěřeno nebo zpřístupněno (např. z výkresů, předloh) nebo o kterém se dozvěděl vlastním či cizím jednáním v rozporu se zákonem.

Ohrožováním zdraví a životního prostředí se rozumí takové jednání, jímž soutěžitel zkresluje podmínky hospodářské soutěže tím, že vyrábí či uvádí na trh výrobky nebo provádí činnosti ohrožující zájmy ochrany zdraví nebo životního prostředí, které jsou chráněny zákonem, aby pro sebe či pro jiného soutěžitele získal prospěch²⁵.

---

²⁴ Internetové stránky pro podnikatele v Karlovarském kraji. *Klamavé označování zboží a služeb* [online]. 2013 [cit. 2013-01-01]. Dostupné z: <http://podnikatele.karlovyvary-region.eu/podnikani/klamave-oznacovani-zbozi-a-sluzeb>.

²⁵ Zákon č. 513 ze dne 5. listopadu 1991 Obchodní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 98, s. 2474 – 2565. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=513/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

2.2.3 Prostředky ochrany proti nekalé soutěži

Právo proti omezování hospodářské soutěže je předmětem primárního komunitárního práva (zakládací smlouvy), jehož základ je ve Smlouvě o fungování EU (dále jen „SFEU“). Hned v preambuli SFEU je vyjádřen zájem postupovat tak, aby byla na celém území EU zajištěna korektní hospodářská soutěž. Před přijetím Lisabonské smlouvy byla problematika nekalé soutěže upravena v článku 153 SFEU, kde bylo uvedeno, že *„k podpoře zájmů spotřebitelů a k zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele přispívá Společenství k ochraně zdraví, bezpečnosti a hospodářských zájmů spotřebitelů, jakož i k podpoře jejich práva na informace, vzdělávání a práva sdružovat se k ochraně svých zájmů“*. Po přijetí Lisabonské smlouvy byl však tento článek zrušen.

Na problematiku nekalé soutěže se rovněž vztahují články 34, 35 a 36 SFEU, které stanovují **zákazy množstevních omezení dovozu a vývozu, jakož i veškerých opatření s rovnocenným účinkem** a zároveň také výjimky z těchto zákazů (z důvodu veřejného zdraví, bezpečnosti, veřejného pořádku, apod.).²⁶

V oblasti práva nekalé soutěže se předpokládá harmonizace pouze ve vnitrostátních právních řádech. V komunitárním právu tedy nenalezneme kompletní úpravu nekalé soutěže tak, jako je tomu v tuzemském obchodním zákoníku. Ochrana před nekalosoutěžním jednáním je upravena harmonizačními směrnici, které se řadí do práva sekundárního, dotýkají se pouze některých oblastí nekalé soutěže a směřují především k ochraně spotřebitele. Ochrana spotřebitele je právě hlavním cílem směrnic a je vykonávána prostřednictvím regulace jednání podnikatelů.²⁷

Směrnice zabezpečují zejména harmonizaci některých aspektů **soukromoprávní i veřejnoprávní úpravy reklamy** (např. klamavá či srovnávací reklama) a **nekalých obchodních praktik** pro členské země EU. Směrnice ukládají členským státům povinnost harmonizovat jejich právo s právem evropským. Směrnice nemají obecnou závaznost, ale týkají se pouze těch subjektů, kterým jsou adresovány – a těmi mohou být výhradně členské státy. Většina směrnic je adresována členským státům obecně a v tomto smyslu mají normativní povahu. Směrnice pouze stanovuje výsledek, jehož má být dosaženo, ovšem metody a formy dosažení určeného cíle zůstávají ponechány na vůli jednotlivých členských států, musí to však být forma právně závazná.

---

²⁶ ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. 328 s. ISBN 978-80-7357-505-2.

²⁷ TICHÝ, Luboš a kol. *Evropské právo*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 953 s. ISBN 978-80-7400-333-2.

Právo proti nekalé soutěži je podstatně dotvářeno soudním výkladem a nemůže tomu být jinak ani v evropském právu proti nekalé soutěži. Právě soudní výklad prováděný vnitrostátními soudy je stále více ovlivňován komunitárním právem, především jeho obecnými principy a rozhodovací praxí Evropského soudního dvora.²⁸

2.3 Relevantní trh

Relevantní trh je jedním z klíčových pojmů v oblasti hospodářské soutěže a proto je nutné si jej přesně definovat a vymezit. Vymezení relevantního trhu se obvykle provádí ze dvou hlavních hledisek – věcného a teritoriálního. V některých případech se používá i hledisko časové.

2.3.1 Definice relevantního trhu

Význam vymezení relevantního trhu vyplývá z potřeby zjistit a ohodnotit postavení určitých subjektů na trhu v rámci soutěžní analýzy konkrétního případu. Tržní síla soutěžitele se samozřejmě neodvívá pouze od velikosti podniku, výše podnikového vlastního kapitálu nebo objemu peněžních prostředků, se kterými podnik disponuje. Z hlediska dopadu na hospodářskou soutěž je postavení takového soutěžitele na konkrétních trzích a v konkrétních soutěžních vztazích klíčové. Aby bylo vše zcela objektivní a co nejvíce vypovídající, je třeba vymezit trh takovým způsobem, aby byly zahrnuty všechny výrobky a služby, které jsou spotřebiteli reálně k dispozici a které jsou skutečnou alternativou ke zboží dodávanému soutěžitelem, jehož tržní počínání je zkoumáno. Je třeba vymezit relevantní trh²⁹. V zákoně č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže je uvedeno, že relevantní trh je „trh zboží, které je z hlediska jeho charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících území.“

Relevantní trh je klíčovým pojmem nejen v oblasti komunitárního soutěžního práva. Také sehrává jednu z předních rolí v souvislosti s hodnocením slučitelnosti kartelových dohod s legálními výjimkami, u nichž je jednou z podmínek to, aby neumožňovala kartelizujícím se subjektům vyloučit z trhu soutěž ve vztahu k podstatné části dotčených výrobků.

---

²⁸ ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. 328 s. ISBN 978-80-7357-505-2.

²⁹ RAUS, David a Robert NERUDA. *Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU*. 1. vyd. Brno: CP Books, a. s., 2005. 359 s. ISBN 80-251-0394-3.

Relevantnímu trhu z počátku v českém právu nebylo možné připsat konkrétní obsah a hledala se určitou dobu vysvětlení formou legální definice. Do českého práva tento pojem pronikl z práva komunitárního³⁰.

Raus a Neruda tvrdí, že „*relevantní trh lze rovněž popsat jako prostorový a časový souběh nabídky a poptávky po takovém zboží, službách a výkonech, které jsou z hlediska uspokojování určitých potřeb uživatelů těchto výrobků, služeb a výkonů shodné nebo vzájemně zastupitelné*“³¹.

Obecně lze říci, že vymezení relevantního trhu je prvním krokem pro posuzování dohod narušujících soutěž, zneužití dominantního postavení či fúze soutěžitelů³².

2.3.2 Složky relevantního trhu

Relevantní trh má dvě základní složky:

- věcné vymezení relevantního trhu,
- teritoriální vymezení relevantního trhu,

k těmto dvěma složkám bývá v některých případech přiřazena i složka třetí, a to:

- časové vymezení relevantního trhu³³.

Věcné vymezení relevantního trhu

Dle Českého telekomunikačního úřadu je věcné vymezení relevantního trhu definováno jako „*popis produktů a služeb, které tvoří trh*“³⁴. Z věcného hlediska je v relevantním trhu zahrnuto všechno zboží, které je ze spotřebitelského pohledu považováno za zastupitelné. Zastupitelným zbožím je zde zboží, které je schopno stejným nebo alespoň podobným způsobem uspokojit spotřebitelovy potřeby.

Pohled konečného spotřebitele je pohledem rozhodujícím, který udává, zda dva různé statky jsou schopny podobným způsobem uspokojit konkrétní spotřebitelovu potřebu, zda mohou být použity pro stejný účel či zda plní stejnou funkci, tzn. zda tyto výrobky spadají do

³⁰ MUNKOVÁ, Jindřiška, Jiří KINDL a Pavel SVOBODA. *Soutěžní právo*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2012. 619 s. ISBN 978-80-7400-424-7.

³¹ RAUS, David a Robert NERUDA. *Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU*. 1. vyd. Brno: CP Books, a. s., 2005. 359 s. ISBN 80-251-0394-3.

³² ČESKÁ ASOCIACE PRO SOUTĚŽNÍ PRÁVO, ANGLO-AMERICKÁ VYSOKÁ ŠKOLA O.P.S. *Vymezení relevantních trhů a další aktuální otázky ochrany hospodářské soutěže v rozšířené Evropské unii*. 1. vyd. Praha: Česká asociace pro soutěžní právo, 2008. 212 s. ISBN 978-80-86648-18-4.

³³ RAUS, David a Robert NERUDA. *Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU*. 1. vyd. Brno: CP Books, a. s., 2005. 359 s. ISBN 80-251-0394-3.

³⁴ ČTU. ČTU [online]. 2012 [cit. 2013-01-22]. Dostupné z: http://www.ctu.cz/cs/download/art/ooop/navrhy/ooop_art-05-xx_2012-y_navrh_29_02_2012.pdf.

totožného relevantního trhu. Hlavními kritérii ovlivňujícími toto posouzení jsou kvalita a cena.

Při věcném vymezení relevantního trhu používáme tzv. **výchozí produkt**, tj. produkt prodáváný či služba poskytovaná soutěžitelem, který je účastníkem řízení před soutěžním úřadem, a k tomuto výchozímu produktu se přidávají produkty jiných soutěžitelů tak dlouho, dokud neproběhne identifikace všech subjektů. K tomu se využívá tzv. **cenový test**. Tento test slouží pro simulaci tržního vývoje v případě, že se cena výchozího produktu zvýší. Zvýšení musí být trvalého charakteru a musí být v rozmezí 5 – 10%. Podstatou testu je sledování pravděpodobných změn preferencí v závislosti na zvýšení ceny výchozího produktu. Pokud by dosavadní spotřebitelé výchozího produktu přešli na produkt jiný, znamená to, že tyto výrobky jsou na stejném relevantním trhu. Pokud by tomu tak nebylo, je zcela jasné, že výrobky jsou na dvou různých relevantních trzích³⁵.

Teritoriální vymezení relevantního trhu (zeměpisný trh)

Teritoriální vymezení může proběhnout až po vymezení věcném. Pokud bylo z věcného hlediska zjištěno, že se jedná o relevantní trh, je třeba zjistit na jak velkém území probíhá konkurence mezi subjekty. Jednou z nejdůležitějších skutečností pro určení zeměpisného trhu je odlišnost soutěžních podmínek v oblastech. Za odlišnost podmínek zde můžeme považovat např. odlišné ceny u totožných výrobků, rozdílnost preferencí spotřebitelů, různé tržní podíly podniků mezi oblastmi, apod³⁶.

Sdělení komise o definici relevantního trhu pro účely práva hospodářské soutěže Společenství uvádí, že „*relevantní zeměpisný trh zahrnuje oblast, ve které se dotyčné podniky účastní dodávky a poptávky výrobků nebo služeb, kde jsou podmínky hospodářské soutěže dostatečně stejnorodé a která může být odlišena od sousedních zeměpisných oblastí, protože zejména podmínky hospodářské soutěže jsou v těchto oblastech zjevně odlišné*“³⁷.

Raus a Neruda tvrdí, že při zeměpisném vymezení trhu platí, že dvě geografická místa náleží ke dvěma rozdílným relevantním trhům tehdy, když v obou těchto místech jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zároveň dostatečně odlišné od podmínek

---

³⁵ RAUS, David a Robert NERUDA. *Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU*. 1. vyd. Brno: CP Books, a. s., 2005. 359 s. ISBN 80-251-0394-3.

³⁶ Ziel3-cil3.eu. *Ziel3-cil3.eu* [online]. 2013 [cit. 2013-02-07]. Dostupné z: http://www.ziel3-cil3.eu/media/cs/11-01-Priloha_c_19_-_Vyklad_k_problematice_verejne_podpory.pdf.

³⁷ Eur-lex.europa.eu. *Eur-lex.europa.eu* [online]. 1997 [cit. 2013-01-26]. Dostupné z: [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:08:01:31997Y1209\(01\):CS:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:08:01:31997Y1209(01):CS:PDF).

uplatňovaných na druhém místě³⁸. Při teritoriálním vymezení relevantního trhu je možno také použít již výše zmíněný cenový test.

Časové vymezení relevantního trhu

Třetí rozměr, ne vždy uváděný, vymezení relevantního trhu je důležitý, protože je třeba hodnotit postavení soutěžitelů na trhu v určitém časovém horizontu. Trhy mohou od sebe být časově odlišeny, protože se stejný produkt prodává v jinou dobu nebo se v čase mění jeho poměr na trhu³⁹.

V praxi z časového hlediska rozlišujeme 2 druhy trhů – **trvalý** a **krátkodobý**. Typické pro trvalý trh jsou opakované dodávky. Za krátkodobý trh lze považovat trh sezónního prodeje. Ve většině případů při vymezení trhu z časového hlediska hodnotíme trh jako trvalý⁴⁰.

2.4 Vybrané tržní struktury

Následující část kapitoly pojednává o vybraných tržních strukturách působících na trhu – o monopolu a oligopolu, protože právě na těchto dvou strukturách lze spatřit největší nebezpečí monopolu. V souvislosti s monopoem bude přiblížena také antimonopolní politika a regulace, která je v dnešní době jednou z diskutovaných oblastí vládních zásahů do ekonomiky.

2.4.1 Monopol

Název „monopol“ pochází z řeckého „monos“, což znamená jeden a „polein“ znamená prodávat. Doslova tedy „jeden prodávající“. Kromě toho, že je monopolní firma jedinou prodávající firmou, je také schopna ovlivňovat tržní cenu. Pro monopolní strukturu je typická specifičnost produktu a také to, že neexistují blízké substituty, které by produktu konkurovaly.

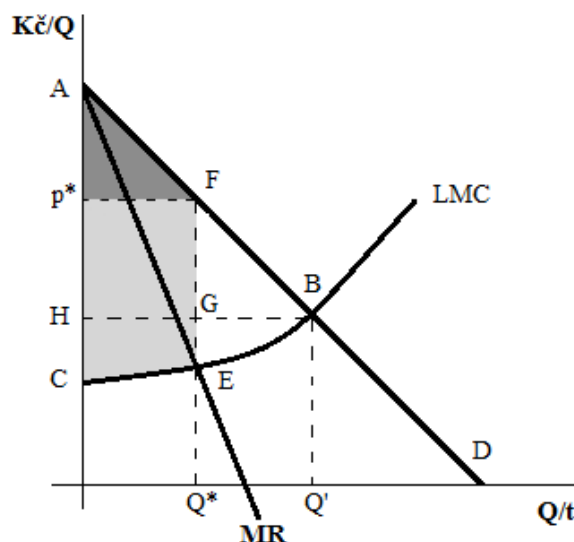
³⁸ RAUS, David a Robert NERUDA. *Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU*. 1. vyd. Brno: CP Books, a. s., 2005. 359 s. ISBN 80-251-0394-3.

³⁹ ČESKÁ ASOCIACE PRO SOUTĚŽNÍ PRÁVO, ANGLO-AMERICKÁ VYSOKÁ ŠKOLA O.P.S. *Vymezení relevantních trhů a další aktuální otázky ochrany hospodářské soutěže v rozšířené Evropské unii*. 1. vyd. Praha: Česká asociace pro soutěžní právo, 2008. 212 s. ISBN 978-80-86648-18-4.

⁴⁰ RAUS, David a Robert NERUDA. *Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU*. 1. vyd. Brno: CP Books, a. s., 2005. 359 s. ISBN 80-251-0394-3.

Firma není monopolem, i když je na straně nabídky jedinou prodávající firmou, pokud vstupují na stranu nabídky kromě ní i jiné zahraniční subjekty⁴¹.

Graf 2.1 – Alokační efektivnost monopolu

Zdroj: Vlastní zpracování dle Macáková, Soukupová.

Graf 2.1 zobrazuje alokační efektivnost monopolu. Ve srovnání s dokonalou konkurencí je výstup monopolu menší a cena vyšší. Při cenové hladině P^* je produkován výstup Q^* , který je podstatně menší než výstup ekonomiky (Q') při nižší cenové hladině H . Přebytek spotřebitele je zobrazen plochou mezi body A, F a P^* a přebytek výrobce plochou P^*FEC . Celkový přínos tohoto odvětví, kde existuje monopol, pro společnost je dán plochou AFEC. Monopol je tedy alokačně neefektivní. Tato neefektivnost je znázorněna plochou FBE, která je též označována jako **ztráta mrtvé váhy**.

Podmínkou existence monopolu je přítomnost bariér, které znemožňují ostatním firmám vstoupit do odvětví. Mohou zde existovat bariéry **administrativního** typu, mezi které lze zařadit např. udělování licencí (licencované živnosti), patenty znemožňující imitaci produktů nebo dovozní cla či další opatření státu. V tomto případě monopol nazýváme monopolem administrativním či právním.

Za bariéry **přírodní** lze považovat přírodní překážky znemožňující přístup k přírodnímu zdroji, který je potřeba. Tento druh bariéry se vyskytuje v odvětví vyrábějícím diamanty. Takový monopol je nazýván monopolem přírodním.

⁴¹ JUREČKA, Václav a Ivana JÁNOŠÍKOVÁ. *Mikroekonomie*. 1. vyd. Ostrava: VŠB-TUO, 2009. 315 s. ISBN 978-80-248-0910-6.

Na trhu mohou existovat také bariéry **ekonomické**. Mezi ekonomické překážky lze zařadit malý rozměr trhu, tzn. že trh je schopen absorbovat pouze působení dvou firem. Pokud by na trh vstoupila firma třetí, trh by byl přesycen a došlo by ke snížení ceny, což by eliminovalo původní motivaci vstupu firem na trh. Dalším typem ekonomické bariéry je příliš vysoký objem výroby, který je nezbytný pro zahájení činnosti firmy na trhu. Zájemce o vstup do odvětví musí splnit určitou hranici objemu výroby. Nejde však pouze o zahájení činnosti, ale i o její udržení. Překážkou vstupu do odvětví může být také velká ekonomická vzdálenost, která představuje časové, energetické či pracovní náklady na překonání vzdálenosti. Nepřístupnost k distribučním cestám je další z ekonomických bariér, která vzniká na trhu s produkty, které jsou závislé na rozvodných sítích. Překážku zde může představovat také bariéra psychologické povahy. Tato překážka spočívá v silné loajalitě kupujících ke značkám, které jsou posilovány reklamou.

Všechny uvedené překážky nepůsobí jako bariéry trvale. Ekonomika je flexibilní a stále se mění. Firemní struktura odvětví tedy nemůže být fixní⁴².

Speciálním případem monopolu je **monopol přirozený**. Je to taková situace, kdy produkci zabezpečuje velká firma s nižšími náklady na jednotku, než by stejné množství téhož produktu vyrobily dvě či více firem. Za přirozený je tento monopol považován proto, že k němu dochází přirozenými silami konkurence. Takový druh monopolu bývá tolerován či cíleně vytvářen⁴³.

Přirozený monopol se obecně nejčastěji vyskytuje v odvětvích distribuce elektřiny, vody, plynu, apod. V České republice se tato situace vyskytuje také. V této problematice se lze setkat s označením „síťový monopol“. Monopolní firma se téměř neobává vstupu jiných firem na trh, které by mohly ohrozit její postavení. Právě získání monopolu je jakousi motivací pro vstup nových firem na trh. Vstupující firmy tak zvyšují konkurenci mezi působícími firmami na trhu⁴⁴.

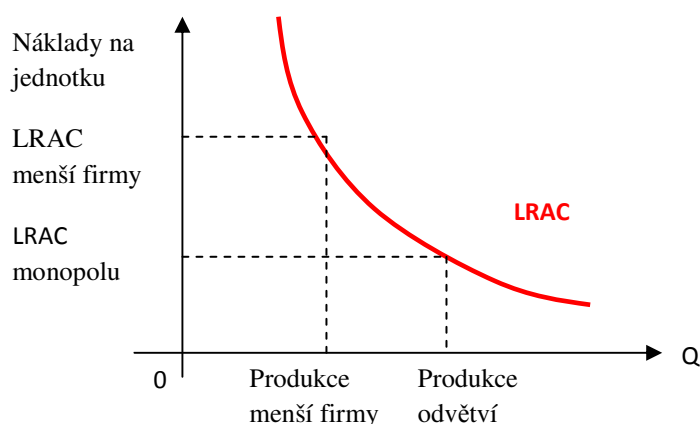
---

⁴² JUREČKA, Václav a Ivana JÁNOŠÍKOVÁ. *Mikroekonomie*. 1. vyd. Ostrava: VŠB-TUO, 2009. 315 s. ISBN 978-80-248-0910-6.

⁴³ BUREŠ, Vít. *Teorie antimonopolní regulace: Analýza vybraných oblastí*. Slezská univerzita v Opavě: Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2008. 216 s. ISBN 978-80-7248-479-9.

⁴⁴ Management a marketing. *Přirozený monopol* [online]. 2013 [cit. 2013-01-31]. Dostupné z: <http://management-marketing.studentske.eu/2008/07/4-pirozen-monopol.html>.

Graf 2.2 – Náklady a přirozený monopol

Zdroj: Vlastní zpracování dle Jurečka, Jánošíková (2009).

V grafu 2.2 je popsána situace z hlediska nákladů. Graf ukazuje, že dlouhodobé průměrné náklady produkce (Long run average cost, LRAC) statku jsou nižší, pokud je produkt vyráběn v rozsahu produkce (Q) celého odvětví, než by byl produkován v menším rozsahu. Jedna firma proto může vyrábět s podstatně nižšími průměrnými náklady, než by vyrábělo více firem v rozsahu menším, než je celé odvětví⁴⁵.

2.4.2 Oligopol

Výraz oligopol pochází z řeckých slov „oligo“, které znamená několik a „poleo“, což znamená prodávám. Je to struktura na straně nabídky, pro kterou je charakteristický malý počet firem na trhu, přičemž některé firmy mohou ovlivňovat cenu v odvětví, resp. některé firmy jsou tzv. tvůrci ceny⁴⁶.

I přesto, že na trhu vystupuje malý počet firem, vzájemně si konkurují. Z malého počtu firem na trhu lze usoudit, že firmy mají na celkové nabídce odvětví poměrně velký podíl. Firmy ve většině případů bývají velké, ovšem nemusí to být podmínkou. Důležitým rysem oligopolní struktury je vysoká vzájemná závislost, podmíněnost ekonomického chování a ekonomických výsledků subjektů v odvětví. Mezi formy oligopolní koordinace lze zařadit cenové vůdcovství, kartelové dohody, barometrická a paralelní tvorbu cen.

⁴⁵ JUREČKA, Václav a Ivana JÁNOŠÍKOVÁ. *Mikroekonomie*. 1. vyd. Ostrava: VŠB-TUO, 2009. 315 s. ISBN 978-80-248-0910-6.

⁴⁶ Business.center.cz. *Oligopol* [online]. 2013 [cit. 2013-01-31]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pojmy/p1474-oligopol.aspx>.

Oligopolní odvětví se mohou vyskytovat ve dvou formách:

- homogenní oligopol,
- diferencovaný oligopol.

Firmy spadající do homogenního oligopolu produkují vesměs stejný výrobek a v praxi není velký rozdíl mezi stejnými produkty vyrobenými v různých částech světa. Firmy, které spadají do skupiny diferencovaného oligopolu, produkují výrobky, které uspokojují totožné potřeby, ale kupující je vnímají jako diferencované – odlišné. V odlišném vnímání hrají velkou roli skutečnosti, jako je např. spolehlivost, náročnost, image výrobní značky, apod.

Pro firmy v oligopolní struktuře je výhodnější, pokud se vzájemně dohodnou na ceně a rozsahu výroby. Je to z toho důvodu, že se poté mohou chovat jako monopol. Pokud by firmy sledovaly pouze vlastní zájmy, nedosáhly by nikdy svého maximálního společného zisku⁴⁷.

---

⁴⁷ JUREČKA, Václav a Ivana JÁNOŠÍKOVÁ. *Mikroekonomie*. 1. vyd. Ostrava: VŠB-TUO, 2009. 315 s. ISBN 978-80-248-0910-6.

3 Politika hospodářské soutěže v EU

Politika ochrany hospodářské soutěže je jedním z nejdůležitějších nástrojů, který má přispět k dosažení cílů EU. Hospodářská soutěž byla upravena již ve smlouvě o založení Evropského společenství uhlí a oceli (dále jen ESUO) v roce 1951 a dále v Římské smlouvě o založení Evropského hospodářského společenství v roce 1957. Komunitární právo EU je nadřazeno právu členských států a ty musí právní normy transformovat do svého právního řádu. V této kapitole bude přiblížena oblast evropské soutěžní politiky, evropského práva a samozřejmě, které instituce se v problematice hospodářské soutěže EU angažují.

3.1 Historie hospodářské soutěže v EU

Z historického hlediska je politika hospodářské soutěže EU jednou z nejstarších politik. Význam historie je třeba zdůraznit, poněvadž při vzniku Evropských společenství se formovaly základy evropského soutěžního práva a na těch dnes staví komunitární soutěžní právo⁴⁸. V průběhu existence EU docházelo v této oblasti k podstatným změnám a k vývoji. Tato politika vykazuje velmi konkrétní viditelné výsledky. Pokud je soutěžní politika účinná, je povzbuzována hospodářská efektivita, tzn. jsou výhodnější podmínky pro růst, technologický pokrok či inovace. Soutěžní politika je stěžejní pro fungování vnitřního trhu. Podstatou vnitřního trhu je udržování stejných soutěžních podmínek v celém Společenství.

Jak je již výše uvedeno, hospodářská soutěž byla součástí smlouvy o založení ESUO v roce 1951, byť se zde spíše normy orientují na oblast uhlí a oceli. Tato smlouva vstoupila v platnost v roce 1952 a mnohdy je nazývána Pařížskou smlouvou. Normy a pravidla v oblasti hospodářské soutěže existovaly již před 2. světovou válkou, ale svého rozšíření se dočkaly až po podepsání Římské smlouvy o založení Evropského hospodářského prostoru v roce 1957. Nejdůležitější pravomoci připadly Vysokému úřadu Evropského společenství uhlí a oceli⁴⁹.

---

⁴⁸ MUNKOVÁ, Jindřiška a Pavel SVOBODA. *Soutěžní právo*. 2. vyd. Praha: C.H.Beck, 2012. 619 s. ISBN 978-80-7400-424-7.

⁴⁹ Evropská soutěžní politika. *BusinessInfo.cz* [online]. 2009 [cit. 2013-02-13]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/evropska-soutezni-politika-5148.html>.

3.2 Evropská soutěžní politika

Politika hospodářské soutěže je jedním z nástrojů k dosahování cílů EU. Mezi cíle, na které se politika ubírá je např. trvalý a udržitelný růst, zvyšování životní úrovně občanů, podpora stability, ale hlavním cílem je vytvoření jednotného vnitřního trhu. Podnikatelské subjekty jsou nuceny ke zvyšování efektivnosti, k výrobě kvalitních produktů a následné snižování cen pro spotřebitele.

Pravidla soutěže se nevztahují pouze na chování soukromých podnikatelských subjektů, ale samozřejmě i na zásahy členských států Unie. Mezi pravomoci obchodních společností lze zařadit omezování soutěže prostřednictvím uzavírání dohod se svými konkurenty nebo také zneužívání dominantního postavení. Vlády mohou soutěž narušit dvěma způsoby, a to:

- udělením zvláštních práv podniku a vytvořit tak monopol,
- udělením státní podpory a upřednostnění podniku, určitého výrobku či služby⁵⁰.

Euroskop uvádí, že mezi základní prvky evropské soutěžní politiky patří:

- zákaz dohod mezi podniky, které mohou narušovat soutěž na vnitřním trhu,
- zákaz zneužití dominantního postavení podniků na trhu,
- dozor nad fúzemi s evropskou dimenzí, které vedou k tržní dominanci,
- monitoring a regulace poskytování veřejných podpor,
- liberalizace sektorů, které ovládají státem garantované monopoly, například telekomunikace, poštovní služby, energetika⁵¹.

Dnešní moderní státy o ochraně hospodářské soutěže rozhodují prostřednictvím stanovení pravidel. Je samozřejmostí, že se vznikem jednotného vnitřního trhu je třeba tato pravidla zakotvit tak, aby nedošlo žádným způsobem k omezení základních svobod chováním podnikatelských subjektů či státními zásahy. Zmíněná pravidla byla začleněna již v Římských smlouvách, ale vztahují se pouze na případy, kdy je narušen vzájemný obchod mezi státy. Na případy, kdy je porušena hospodářská soutěž uvnitř členského státu, se nevztahují. Narušení hospodářské soutěže v tomto případě řeší národní antimonopolní úřady⁵².

---

⁵⁰ Právní úpravy EU v oblasti ochrany hospodářské soutěže a zadávání veřejných zakázek. *BussinesInfo.cz* [online]. 2003 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/pravni-upravy-eu-v-oblasti-ochrany-2272.html#cil_a_podstata.

⁵¹ Hospodářská soutěž. *Euroskop.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8927/sekce/hospodarska-soutez/>.

⁵² Hospodářská soutěž a vnitřní trh. *Euroskop.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8739/sekce/hospodarska-soutez-a-vnitri-trh/>.

3.2.1 Institucionální zabezpečení

Dohled nad dodržováním pravidel hospodářské soutěže má **Evropská komise** (dále jen Komise). Má pravomoc zahájit řízení proti narušiteli soutěže vždy, když sama zjistí, že došlo k narušení nebo je na narušitelský subjekt podána stížnost. Jejími dalšími pravomocemi je ukládání pokut a možnost subjektu určitá jednání zakázat. Při nesouhlasu s rozhodnutím Komise se může daný subjekt odvolat k Evropskému soudu prvního stupně⁵³. Hlavním úkolem Komise v problematice hospodářské soutěže je zajišťování správného uplatňování předpisů EU. Do této oblasti lze zařadit dohled či eliminace dohod narušujících soutěž, zneužívání dominantního postavení, fúze a akvizice a státní podpory.

Dalšími orgány zabývajícími se hospodářskou soutěží jsou výbory **Evropského parlamentu**, a to:

- Hospodářský a měnový výbor (ECON),
- Výbor pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů (IMCO).

Hospodářský a měnový výbor spravuje hospodářskou a měnovou politiku Unie, pravidla hospodářské soutěže a udělování státní podpory podnikatelských subjektů. Výbor pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů se zabývá hledáním a odstraňováním překážek fungování jednotného vnitřního trhu, podporou a ochranou zájmů spotřebitelů.

Evropský parlament se podílí na schvalování kandidáta na funkci komisaře pro hospodářskou soutěž. Do tohoto procesu se významně zapojuje i **Evropská rada**. Komisaře pro hospodářskou soutěž jmenuje vláda členského státu, ze kterého komisař pochází a předseda Komise.

Právní předpisy v problematice ochrany spotřebitele a hospodářské soutěže schvaluje Evropský parlament a **Rada EU**, často nazývaná i Rada ministrů. Oblast hospodářské soutěže projednávají ministři členských států na setkáních, známém jako „Rada pro konkurenceschopnost.“

Jednotný výklad a aplikování práva hospodářské soutěže v EU zajišťuje **Evropský soudní dvůr**. Případy porušení hospodářské soutěže nejprve projednává Tribunál (Soud první instance). Podat odvolání proti rozhodnutí Tribunálu lze k Soudnímu dvoru. Soudy uvnitř členských zemí mohou, v některých případech i musí, žádat Soudní dvůr o konkrétní interpretaci evropského soutěžního práva.

Veškeré případy hospodářské soutěže zasahující do finančního sektoru se v pravidelných časových intervalech konzultují s **Evropskou centrální bankou**.

---

⁵³ Hospodářská soutěž a vnitřní trh. *Euroskop.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8739/sekce/hospodarska-soutez-a-vnitri-trh/>.

Evropský účetní dvůr je pověřen v oblasti hospodářské soutěže prováděním auditu. A to auditu pokut, které byly Komisí uděleny firmám za narušování fungování hospodářské soutěže na trhu.

Evropský hospodářský a sociální výbor má pro otázky ochrany spotřebitele a hospodářské soutěže sekci s názvem „Jednotný trh, výroba a spotřeba“⁵⁴.

Rozdělení kompetencí mezi evropskou a národní úrovní

Spousta pravomocí je evropskou legislativou delegována na úroveň Evropské komise. Legislativní rámec však zastřešuje i aktivity na národní úrovni. Při posuzování dohod porušujících pravidla soutěže nebo při udělování výjimek mají Komise i národní soutěžní úřady stejné pravomoci.

Protože proces rozdělování pravomocí není zcela dokončen, nelze anticipovat konečné řešení, avšak rozdílné přístupy zvolené jednotlivými členskými státy naznačují, že výsledkem takového stavu může být výběr různé nabídky vnitrostátních regulačních rámců či modelů pro jednu a tutéž firmu.

Aplikace článku 101 a 102 SFEU zavedla nadřazenost práva EU a zákonů nad národními zákony. Paralelní vymáhání práva se netýká pouze národních soutěžních úřadů, ale i národních soudů. Nová legislativa vedla ke vzniku národních autorit, které jsou nezávislé na národních vládách.

Národní autority aplikují příslušné články legislativy paralelně s Evropskou komisí, která si ponechala exkluzivně pravomoci v oblasti veřejných podpor a spojování podniků na evropské úrovni. Komise se o kompetence dělí s vnitrostátními regulačními autoritami v oblasti kartelů a zneužívání dominantního postavení na trhu. Legislativa EU, která je nadřazená národnímu zákonodárství, vstupuje v platnost jen v případech, kdy jednání firmy poškozuje zájmy subjektů jiného členského státu⁵⁵.

---

⁵⁴ Competition policy and EU institutions. *European Commission* [online]. 2013 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/competition/consumers/institutions_en.html.

⁵⁵ JANKŮ, Martin a Jana MIKUŠOVÁ. *Veřejné podpory v soutěžním právu EU*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7400-430-8.

3.3 Způsoby narušení hospodářské soutěže

Kubečková a Drastíková uvádí, že „*pravidla fungování hospodářské soutěže lze rozdělit do dvou skupin dle typu subjektů, které je potenciálně mohou porušit.*“⁵⁶

Z hlediska soukromých podniků se jedná o tyto druhy narušení:

- kartelové dohody,
- dominantní postavení,
- fúze.

Na úrovni státní se setkáváme s těmito druhy:

- státní podpory,
- veřejné zakázky,
- státní podniky, státní monopoly.

Pravidla se vztahují na všechny podnikatelské subjekty, které vykonávají svou činnost na území EU, ať už je sídlo subjektu kdekoli⁵⁷.

3.3.1 Kartelové dohody

Samuelson a Nordhaus definují kartel jako „*organizaci nezávislých výrobců podobných produktů, kteří společně zvyšují ceny nebo omezují výstup.*“⁵⁸

Kartelové dohody soutěžitelé uzavírají s cílem omezit hospodářskou soutěž, rozdělit si trh nebo jej dokonce ovládnout. Účastníci si touto formou zajišťují zisk bez rizika či nejistoty, které vyplývají z působení na trhu. Rovněž si účastníci drží pozici na trhu a jsou ve výhodném postavení k soutěžitelům, kteří by nově chtěli vstoupit na trh. Uzavírání kartelových dohod je jedním z nejzásadnějších porušování hospodářské soutěže⁵⁹.

---

⁵⁶ KUBEČKOVÁ, Magdaléna a Jana DRASTÍKOVÁ. *Bariéry podnikání na vnitřním trhu EU aneb Jak zdolat všechny překážky*. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, 2008. 110 s. ISBN 978-80-248-1903-7.

⁵⁷ KUBEČKOVÁ, Magdaléna a Jana DRASTÍKOVÁ. *Bariéry podnikání na vnitřním trhu EU aneb Jak zdolat všechny překážky*. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, 2008. 110 s. ISBN 978-80-248-1903-7.

⁵⁸ SAMUELSON, Paul a William NORDHAUS. *Ekonomie*. 18. vyd. Praha: NS Svoboda, 2008. 800 s. ISBN 80-205-05.

⁵⁹ Zakázané dohody a zneužití dominance. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2013 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/zakazane-dohody-a-zneuziti-dominance.html>.

Nejzávažnějšími typy kartelu jsou tzv. „tvrdé kartely“. Součástí této skupiny kartelů jsou následující dva typy kartelů:

- cenový kartel,
- kartel o rozdělení trhu⁶⁰.

Nejnámějším typem, ale také nejnebezpečnějším typem kartelů jsou **kartely cenové**. Tento typ kartelu může probíhat prostřednictvím horizontální či vertikální dohody. Horizontální cenová dohoda spočívá v úsilí subjektů o společné nebo za předem stanovených podmínek odlišné ceny vybraného zboží pro jeho prodej. U dohody vertikální je stanovena cena pro konečného spotřebitele v případě navazujícího prodeje⁶¹.

Dalším taktéž závažným typem kartelu jsou **kartely o rozdělení trhu**. Na základě této dohody si soutěžitelé navzájem nekonkurují, trh se tedy nevyvíjí a nastává stagnace. Soutěžitelé si drží svou pozici na trhu a zabraňují vstupu nových podnikatelských subjektů na trh. Negativní vliv má tato situace na konečného spotřebitele, který se musí spokojit s omezeným výběrem prodejců zboží a bohužel i s vysokými cenami, protože na trhu je velmi nízká konkurence⁶².

Mezi další nebezpečné kartely se řadí **kartel o omezení výroby** a **kartel o vyloučení ostatních soutěžitelů**. Omezení výroby spočívá v dohodě výrobců, že po stanovenou dobu nebudou na trh přivádět své výrobky (tzn. omezí dodávané množství) a v důsledku toho dojde k umělému vytlačení cen nahoru. U vyloučení ostatních soutěžitelů dochází mezi účastníky kartelu k dohodě o tom, kterým prodejcům své výrobky budou distribuovat⁶³.

Dle úrovně působení, lze kartely dělit na:

- horizontální,
- vertikální.

Horizontálními dohodami se rozumí dohody mezi soutěžiteli, kteří na trhu působí ve stejné úrovni, tzn. účastníci dohod jsou tedy na stejné úrovni výroby či distribuce zboží nebo služby. Tyto dohody jsou uzavírány mezi konkurenty, např. výrobci stejného či vzájemně

---

⁶⁰ KUBEČKOVÁ, Magdaléna a Jana DRASTÍKOVÁ. *Bariéry podnikání na vnitřním trhu EU aneb Jak zdolat všechny překážky*. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, 2008. 110 s. ISBN 978-80-248-1903-7.

⁶¹ RAUS, David a Robert NERUDA. *Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU*. 1. vyd. Brno: CP Books, a. s., 2005. 359 s. ISBN 80-251-0394-3.

⁶² Zakázané dohody a zneužití dominance. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2013 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/zakazane-dohody-a-zneuzeni-dominance.html>.

⁶³ KUBEČKOVÁ, Magdaléna a Jana DRASTÍKOVÁ. *Bariéry podnikání na vnitřním trhu EU aneb Jak zdolat všechny překážky*. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, 2008. 110 s. ISBN 978-80-248-1903-7.

zastupitelného zboží. Protisoutěžní jednání na této úrovni zapříčiňuje ty nejzávažnější následky, ať už se jedná o konkurenty skutečné či jen potenciální⁶⁴.

Protisoutěžního efektu lze dosáhnout i prostřednictvím dohod vertikálních. Ty spočívají v dohodě mezi účastníky různých úrovní působení na trhu. Mezi nejčastější patří dohody mezi výrobcem a distributorem zboží či služby o diskriminačních podmínkách pro ostatní účastníky trhu⁶⁵.

Dle Evropské legislativy vymezené v čl. 101 Smlouvy o fungování EU (bývalý čl. 81 Smlouvy o založení Evropského společenství) se nepoužívá pojem kartel či kartelová dohoda. Legislativa definuje jako zakázané či s trhem neslučitelné veškeré **dohody mezi soutěžiteli, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě**⁶⁶.

Dohody mezi soutěžiteli (Agreements)

Tyto dohody bývají označovány za „dohody v užším smyslu.“ Raus a Neruda definují dohody jako „*ujednání, ve kterých je vyjadřována vůle jejich subjektů v postavení soutěžitelů určitým předem stanoveným způsobem v budoucnu jednat*“⁶⁷. Dohody mohou být uzavírány písemně (dnes již výjimkou), ale také ústně či dokonce mlčky. Aby bylo možné shledat jednání soutěžitelů jako dohodu, je třeba zajistit důkaz o existenci kooperace či koordinace mezi těmito subjekty. Za důkazy lze považovat např. pravidelné schůzky soutěžitelů, korespondence mezi nimi či jiné neobvyklé pravidelné kontakty⁶⁸.

Rozhodnutí sdružení podniků (Decisions by association of undertakings)

Rozhodnutí sdružení podniků lze považovat za jakoukoliv formou vyjádřený projev vůle, který směřuje od útvaru k soutěžitelům, kteří si jej sami založili, aniž by přímo šlo o sdružení podnikatelů. Není stanovena pevná forma, kterou byl projev vůle soutěžitelů vyjádřen⁶⁹. Dohoda ve finální fázi může mít i podobu jednostranného úkonu. Tento úkon však musí spět ke sjednocení jednání více sdružených podniků.

---

⁶⁴ Zakázané dohody - kartely. OTVeZ [online]. 2013 [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: http://www.otvez.cz/zakazane_dohody__kartely/.

⁶⁵ Protisoutěžné dohody podnikatelův. Protimonopolný úřad SR [online]. 2013 [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.antimon.gov.sk/article.aspx?c=357&a=1883>.

⁶⁶ Zákon ze dne 26. října 2012 Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie. In: *Úřední věstník Evropské unie*. 2012. Dostupný také z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:326:FULL:CS:PDF>. ISSN 1977-0863.

⁶⁷ RAUS, David a Robert NERUDA. *Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU*. 1. vyd. Brno: CP Books, a. s., 2005. 359 s. ISBN 80-251-0394-3.

⁶⁸ Tamtéž.

⁶⁹ Tamtéž.

Jednání ve shodě (concerted practises)

Koncept jednání ve shodě zahrnuje takové formy koordinace mezi subjekty, kde, aniž by soutěžitelé dosáhli úrovně dohody jako takové, nahrazují rizika hospodářské soutěže spoluprací. Ta vede k nastoupení podmínek soutěže, které neodpovídají normálním podmínkám na trhu. K prokázání jednání podniků ve shodě stačí prokázání vzájemných kontaktů mezi podniky a jejich pozdější sladěné jednání.

Je třeba od jednání ve shodě odlišit tzv. paralelní jednání, kdy podniky se sice chovají podobně, není to však vlivem koordinace, ale na základě stávající situace na trhu.

Výjimky ze zakázaných dohod

Dohody, jejichž cílem je narušení hospodářské soutěže je třeba podrobit analýze a zjistit, zda se na ně nevztahuje některá z existujících výjimek. Dle Stehlíka, Hamuláka a Petra je možno se setkat s těmito druhy výjimek:

- dohoda uzavíraná v sektoru, v němž je omezena působnost soutěžního práva,
- na dohodu se nevztahuje tzv. **bloková výjimka** (přímo stanovená ujednání mezi podniky, která jsou přístupná a která připustit nelze),
- dohoda je vyjmuta ze zákazu na základě uplatnění tzv. **výjimky ex lege** (výjimka udělena v případě, že dohoda přispívá ke zlepšení výroby, distribuce, technického či hospodářského růstu)⁷⁰.

3.3.2 Zneužití dominantního postavení

Dominantní postavení jako takové hospodářskou soutěž nenarušuje. Pokud však firma své postavení na trhu využije k eliminaci konkurence, je to bráno jako jeho zneužití. Dle Evropské komise se za zneužití dominantního postavení pokládá, pokud společnosti:

- účtují nepřiměřeně vysoké ceny,
- připravují konkurenci o zákazníky tím, že prodávají pod cenou, s čímž menší konkurenční společnosti nemohou soupeřit,
- odlákávají zákazníky konkurence na daném nebo souvisejícím trhu tím, že zákazníky nutí kupovat výrobky, které jsou uváděny do umělého vztahu k populárnějšímu, žádanějšímu produktu,

---

⁷⁰ STEHLÍK, Václav, Ondřej HAMULÁK a Michal PETR. *Praktikum práva Evropské unie: Vnitřní trh*. 1. vyd. Praha: Leges s.r.o., 2011. 284 s. ISBN 978-80-87576-09-0.

- odmítají určité zákazníky nebo zvýhodňují ty, kteří odebírají všechno jejich zboží nebo jeho valnou část,
- podmiňují prodej jednoho výrobku koupí jiného⁷¹.

Úkolem Komise je chránit trh před případy, kdy jeden či více podniků (tzv. společná dominance) zastávají dominantní postavení na trhu, svého postavení zneužívají a neprovádějí takovou soutěž, která by vedla ke zvýšení produkce. Stejně jako u kartelových dohod je zneužitím dominantního postavení postižena strana spotřebitele. Podnět k šetření k tomuto druhu porušení soutěže může podat dotčená firma, třetí strana či Komise sama, pokud se narušení soutěže dopátrá⁷².

Raus a Neruda v zásadě rozdělují zneužití dominantní postavení do dvou kategorií, které mají **vykořisťovací** a **vylučovací povahu**. V případech, které jsou vykořisťovací povahy, firma využívá své tržní síly k dosažení prospěchu, kterého by jinak nedosáhla, a jednání této firmy je ve většině případů přímo či nepřímo zaměřeno proti zákazníkům. Nejčastějším příkladem u tohoto typu případů může být např. cenová diskriminace či nepřiměřené podmínky. U případů vylučovací povahy není dosažení zisku či snaha o rozšíření stávající úrovně obchodu, cílem je zde zabránit udržení úrovně soutěže či rozvíjení její úrovně poškozováním nebo likvidací konkurentů na trhu. Do této skupiny praktik můžou být zařazeny predátorské ceny nebo odmítnutí obchodování⁷³.

Výjimky ze zákazu zneužívání dominantního postavení neexistují, jsou však určitá specifická jednání, která se neřadí mezi zakázaná, pokud jsou nezbytná. Těmito jednáními se myslí činnosti překračující rámec podniku jako jsou např. otázky zdraví či bezpečnosti⁷⁴. Je-li soutěžním úřadem prokázáno, že firma či více firem zneužily svého dominantního postavení, je možno udělení peněžité sankce – pokuty. Pokutu lze udělit pouze těm soutěžitelům, kteří byli účastníky řízení, z něhož vzešlo rozhodnutí o udělení pokuty a kterým bylo zneužití dominantního postavení prokázáno a vytknuto. Jednotná výše pokuty není stanovena a při jejím určování se musí brát v úvahu všechny okolnosti případu. Horní hranice pokuty, kterou lze uložit je pevně stanovená částka 10 milionů Kč a druhou možností může být částka ve výši 10% čistého obrátu firmy za poslední ukončený kalendářní rok. Pevně stanovená částka

⁷¹ Zneužívání dominantního postavení. *Evropská komise* [online]. 2012 [cit. 2013-02-25]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/competition/consumers/abuse_cs.html.

⁷² FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.

⁷³ RAUS, David a Robert NERUDA. *Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU*. 1. vyd. Brno: CP Books, a. s., 2005. 359 s. ISBN 80-251-0394-3.

⁷⁴ STEHLÍK, Václav, Ondřej HAMULÁK a Michal PETR. *Praktikum práva Evropské unie: Vnitřní trh*. 1. vyd. Praha: Leges s.r.o., 2011. 284 s. ISBN 978-80-87576-09-0.

se ukládá firmám, které nejsou založeny pro podnikatelskou činnost a nedosahují tedy obrátu. U ostatních firem se za výši pokuty považuje 10% jejich čistého obrátu⁷⁵.

3.3.3 Fúze soutěžitelů

Spojením soutěžitelů se především rozumí fúze dvou či více samostatně působících podnikatelských subjektů, které si na trhu doposud vzájemně konkurovaly. Tímto způsobem firmy omezují rizika fungování na trhu a zvyšují svou výkonnost. Proto je důležité, aby oblast fúzí byla kontrolována a podléhala regulaci. V České republice byla problematika fúzí řadu let upravována Obchodním zákoníkem č.513/1991 Sb., od roku 2008 je upravena zákonem č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev. K fúzím dochází nejčastěji těmito dvěma způsoby:

- sloučením,
- splynutím.

Při sloučení dochází k zániku jedné či více firem a vztahy a majetek této společnosti/í přechází na druhou společnost (nástupnickou). V případě splynutí dochází k zániku obou či více společností a jejich jmění a vztahy přechází na nově založenou společnost⁷⁶.

Tabulka 3.1 – Druhy fúzí

SLOUČENÍ	$A+B \rightarrow A \text{ (nebo B)}$
SPLYNUTÍ	$A+B \rightarrow C$

Zdroj: BusinessInfo, vlastní zpracování.

Tabulka 3.1 zobrazuje průběh sloučení a splynutí firem. Rozdíl v těchto dvou typech fúzí je v tom, že v případě sloučení firmy A a B fúzují s tím, že jedna z těchto dvou firem zanikne, k čemuž v případě splynutí nedochází. Společnosti A a B, které fúzují splynutím zanikají a vzniká nová společnost C.

Komise sleduje, zda na trhu nedochází k narušování soutěže a jestli fúze podniků nevede ke vzniku dominantního postavení⁷⁷. Je také oprávněna kontrolovat fúze a akvizice podniků na vnitřním trhu EU a mezi její pravomoci patří i zákaz či stanovování podmínek pro takové fúze a akvizice, které by vedly k poškození konkurence na trhu. Obecně se Komise

⁷⁵ RAUS, David a Robert NERUDA. *Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU*. 1. vyd. Brno: CP Books, a. s., 2005. 359 s. ISBN 80-251-0394-3.

⁷⁶ Hospodářská soutěž. *BusinessInfo.cz* [online]. 2010 [cit. 2013-02-25]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/hospodarska-soutez-opu-4630.html#b4>.

⁷⁷ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.

zabývá velkými přeshraničními fúzemi, ovšem malé či střední podniky ji mohou požádat o souhlas. Pro firmy je to touto cestou výhodnější, protože nemusí komunikovat s úřady více zemí.

Členské zemi Komise přenechává pravomoc rozhodnout o fúzi tehdy, když dopad fúze padne pouze na trh dané země⁷⁸. Komise může zasáhnout i do aktivit společností, které nemají sídlo v EU, ale pouze v tom případě, pokud obrat těchto společností na evropských trzích dosáhne na určitou úroveň. Spojováním soutěžitelů s nižšími ročními obraty se zabývají státní orgány pověřené dohledem nad oblastí hospodářské soutěže. Pravidla pro spojování soutěžitelů jsou závazná pro všechny společnosti podnikající v EU bez ohledu na to, zda jejich sídlo v EU je nebo není⁷⁹.

3.3.4 Státní podpory

Hospodářská soutěž může být narušena i ze strany státu prostřednictvím státní (veřejné) podpory. Dle čl. 107 Smlouvy o fungování EU (dále jen SFEU) je toto jednání zakázáno až na některé výjimky. Za státní podporu je možno považovat jakoukoliv podporu poskytovanou členským státem, která je z veřejných rozpočtů a příjemce je zvýhodněn. Jedná se např. o daňové úlevy, příplatky, převzetí dluhů, poskytnutí pozemků, apod⁸⁰. Evropská legislativa dělí podpory na slučitelné se společným trhem a ty, které „mohou být považovány za slučitelné.“ Za podpory slučitelné lze považovat podpory sociální povahy či podpory určené k náhradě škody, kterou způsobila živelná pohroma či jiná mimořádná událost. Těmi, které „mohou být považovány za slučitelné“ se rozumí podpory pro oblasti s vysokou nezaměstnaností a nízkou životní úrovní obyvatel⁸¹.

I přesto, že se zdá, že legislativa považuje státní podpory za škodlivé, zároveň se však připouští, že v určitých případech je státní podpora jediným řešením, jak docílit stability či hospodářského růstu. Komise sleduje veškeré státní subvence a členské státy mají vůči

---

⁷⁸ Dohled EU nad fúzemi podniků. *Euroskop.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-02-25]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8816/sekce/dohled-eu-nad-fuzemi-podniku/>.

⁷⁹ Podniky - Fúze. *Vaše Evropa* [online]. 2011 [cit. 2013-02-25]. Dostupné z: http://europa.eu/youreurope/business/expanding-business/merging-company/index_cs.htm.

⁸⁰ KUBEČKOVÁ, Magdaléna a Jana DRASTÍKOVÁ. *Bariéry podnikání na vnitřním trhu EU aneb Jak zdolat všechny překážky*. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, 2008. 110 s. ISBN 978-80-248-1903-7.

⁸¹ FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.

Komisi oznamovací povinnost. Monitoring podpor prováděný Komisí spočívá ve vytváření rovnováhy mezi pozitivními a negativními dopady subvencí⁸².

Pravidlo „de minimis“

Podpory „de minimis“ (podpory malého rozsahu) z právního hlediska nepředstavují veřejnou podporu. Jedná se o takovou podporu, která spolu s ostatními podporami „de minimis“ za období předchozích tří let pro jednoho příjemce nesmí přesáhnout částku 200 000 EUR. V dopravním odvětví (konkrétně v oblasti silniční dopravy) je stanovena hranice na 100 000 EUR. Takto stanovená částka platí bez ohledu na formu nebo účel podpory, která byla poskytnuta v uplynulém tříletém období⁸³. Tříletým obdobím jsou myšleny fiskální roky použité k daňovým účelům. Tento druh podpory není možný kumulovat s dalšími podporami.

Poskytovatel podpory má povinnost před jejím poskytnutím písemně sdělit podniku, o jak velkou částku se jedná a jaký je charakter podpory. Poskytovatel je dále povinen vyžádat si od daného podniku prohlášení o všech podporách, které podnik obdržel v minulých dvou a ve stávajícím fiskálním roce⁸⁴. Čl. 108 SFEU vyžaduje, aby byla rozhodnutí o poskytnutí státní podpory oznámena Komisi a ta posoudí, zda je podpora slučitelná se společným trhem dle čl. 107 SFEU⁸⁵.

Pravidlo „de minimis“ je uplatňováno i v oblasti kartelů. Vymezuje objem kartelu, při kterém není narušena hospodářská soutěž na trhu. Jde o takový podíl na trhu, kdy agregátní tržní podíl účastníků dohody **nepřevyšuje 10% na žádném z relevantních trhů**, pokud dohoda byla uzavřena mezi subjekty, kteří jsou skutečnými či potenciálními konkurenty. Druhou možností je, že podíl každého účastníka dohody **nepřevyšuje 15% na žádném z relevantních trhů**, pokud je dohoda uzavřena mezi subjekty, kteří nejsou skutečnými ani potenciálními konkurenty. Tyto dohody jsou dle práva EU přípustné⁸⁶.

---

⁸² Pravidla pro státní podporu. *Europa.eu* [online]. 2013 [cit. 2013-02-25]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/competition/state_aid/index_cs.htm.

⁸³ Podpora de minimis. *Peníze.cz* [online]. 2010 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/dotace-z-eu/66136-podpora-de-minimis>.

⁸⁴ Veřejná podpora a de minimis. *CzechInvest* [online]. 2013 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/verejna-podpora>.

⁸⁵ Podpora "de minimis". *Europa.eu* [online]. 2011 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/competition/state_aid/126121_cs.htm.

⁸⁶ RAUS, David a Robert NERUDA. *Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU*. 1. vyd. Brno: CP Books, a. s., 2005. 359 s. ISBN 80-251-0394-3.

3.3.5 Veřejné zakázky

Zadávání veřejných zakázek je postupem, v rámci kterého orgány veřejné správy (také vládní orgány a státní agentury) nakupují zboží a služby nebo zadávají práci. Tyto zakázky mají velký podíl na evropském trhu a z hrubého domácího produktu na ně připadá až 16%. Společnost se sídlem v členské zemi EU se může účastnit výběrového řízení o zakázku vystavenou orgány veřejné správy v ostatních členských státech. Při výběru dodavatelů všechny orgány EU používají harmonizované postupy. Pro malé podniky je těžké v oblasti veřejných zakázek konkurovat větším firmám, proto dokument „Small Business Act“ rozvíjí opatření, která by malým podnikům tuto situaci usnadnila⁸⁷.

Veřejné zakázky jsou důležitým ekonomickým faktorem evropských podnikatelů. Jedním ze základních principů na jednotném vnitřním trhu je, že všechny firmy musí mít stejnou možnost získat veřejnou zakázku, tedy zakázku zadanou veřejnými orgány⁸⁸. Dle evropské legislativy a mezinárodních smluv musí proces zadávání veřejných zakázek probíhat transparentně, musí být dodržována stanovená pravidla a nelze diskriminovat žádného uchazeče⁸⁹. Na úrovni EU bylo nutné přijmout směrnice, které by harmonizovaly postupy zadávání ve všech členských státech, pokud zakázka překročí určitou hodnotu. Směrnice jsou tedy aplikovány pouze na některé zakázky dle jejich dosažené hodnoty. Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách byl v roce 2006 novelizován tak, aby byl v souladu s evropskou legislativou a proto nemůže dojít k odlišnosti pravidel zadávání veřejných zakázek⁹⁰.

3.3.6 Státní podniky, státní monopoly

Podnikání státních podniků musí probíhat za stejných podmínek jako podnikání soukromé. Nepřipouští se, aby byly státní podniky jakkoliv zvýhodněny. Výjimku mohou tvořit podniky obecného hospodářského zájmu.

Komise dohlíží na dodržování pravidel hospodářské soutěže na vnitřním trhu. Po reformě soutěžní politiky vznikla Evropská soutěžní síť (European Competition Network, ECN), do které se zapojují všechny antimonopolní úřady spolu s Komisí. Úředníci Komise

---

⁸⁷ Public contracts. *Your Europe - Business* [online]. 2012 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: http://europa.eu/youreurope/business/profitng-from-eu-market/benefiting-from-public-contracts/index_en.htm.

⁸⁸ Právní úpravy EU v oblasti ochrany hospodářské soutěže a zadávání veřejných zakázek. *BusinessInfo.cz* [online]. 2003 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/pravni-upravy-eu-v-oblasti-ochrany-2272.html#b5>.

⁸⁹ Zadávání veřejných zakázek. *Euroskop.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8826/sekce/zadavani-verejnych-zakazek/>.

⁹⁰ Právní úpravy EU v oblasti ochrany hospodářské soutěže a zadávání veřejných zakázek. *BusinessInfo.cz* [online]. 2003 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/pravni-upravy-eu-v-oblasti-ochrany-2272.html#b5>.

mohou provádět kontroly v podnicích, provádět výslechy zaměstnanců, nahlížet do dokumentace i pošty či vstupovat do prostor pro podnikání. V případě zjištění porušení hospodářské soutěže Komise uděluje sankce. V případě nesouhlasu s rozhodnutím Komise se podnik může odvolat k Soudu prvního stupně⁹¹.

3.4 Nástroje evropské soutěžní politiky

K hlavním prioritám ÚOHS patří odhalování kartelových dohod a boj proti nim. V tomto boji se stále více uplatňuje tzv. Leniency program (Program aplikace mírnějšího režimu při ukládání pokut), který je jedním z nejúčinnějších nástrojů politiky ochrany hospodářské soutěže. Díky tomuto programu se daří odhalovat stále více dohod mezi soutěžiteli. Leniency program je již od svého vzniku velmi úspěšně využíván v členských zemích EU.

3.4.1 Leniency program

Soutěžní právo je dnes porušováno stále více propracovanějšími delikty a pro antimonopolní úřady je velice těžké je odhalovat. Velmi často těmi nejslofistikovanějšími bývají kartelové dohody. V některých případech kartely fungují v takovém utajení, že bez impulsu zevnitř není možné je odhalit. Jelikož kartely představují jedno z nejzávažnějších porušení hospodářské soutěže, jsou za ně ukládány ty nejvyšší sankce a to je mnohdy důvodem pro stále větší opatření k utajení ze strany jeho účastníků. V některých případech se účastníci dostanou do situace, kdy chtějí z kartelu vystoupit, ale z důvodu obavy před vysokou sankcí takto neučiní. Právě pro tyto podniky je určen tzv. leniency program neboli „program shovívavosti“⁹².

Tento program spočívá ve spolupráci účastníka kartelu a Komise. Pokud jsou podnikem předloženy důkazy o existenci kartelu, kterého je sám účastníkem a Komise o něm doposud nevěděla či neměla dostatek důkazů pro jeho prokázání, je možno částečně či úplně prominout podniku sankci za účast v tomto kartelu. Dochází tedy ke spolupráci mezi Komisí a

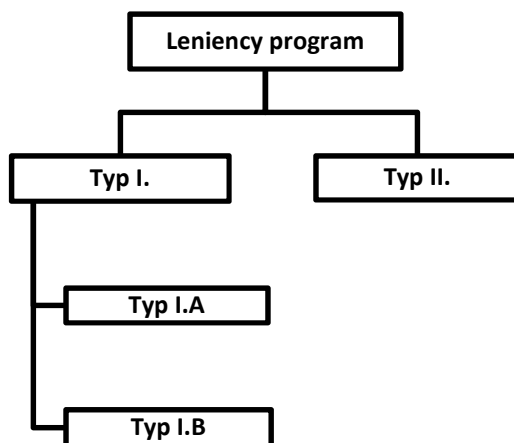
---

⁹¹ KUBEČKOVÁ, Magdaléna a Jana DRASTÍKOVÁ. *Bariéry podnikání na vnitřním trhu EU aneb Jak zdolat všechny překážky*. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, 2008. 110 s. ISBN 978-80-248-1903-7.

⁹² STEHLÍK, Václav, Ondřej HAMULÁK a Michal PETR. *Praktikum práva Evropské unie: Vnitřní trh*. 1. vyd. Praha: Leges s.r.o., 2011. 284 s. ISBN 978-80-87576-09-0.

účastníkem. Cílem tohoto programu je zajištění efektivnějšího boje proti kartelovým dohodám prostřednictvím zvýhodnění účastníka kartelu⁹³.

Obrázek 3.1 – Typy Leniency programu

Zdroj: BusinessInfo, vlastní zpracování.

Z výše uvedeného schématu lze vyčíst, že existují dva typy Leniency programu a to typ I. a typ II. Typ I. spočívá v prominutí celé výše pokuty pro účastníka kartelu. V Leniency programu II. typu soutěžní úřad snižuje výši pokuty podnikům, které poskytnou dodatečné informace, které výrazně přispějí k vyřešení vyšetřovaného případu kartelu. Typ I. lze dále rozčlenit dle povahy informací, které podnik soutěžnímu úřadu poskytl, na typ I.A a I.B. Tento program je aplikován také v České republice a jeho výkonem je pověřen Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (aplikace Leniency programu v české soutěžní politice viz. kapitola 4 – Praktické aspekty antimonopolní politiky v ČR).

⁹³ RAUS, David a Robert NERUDA. *Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU*. 1. vyd. Brno: CP Books, a. s., 2005. 359 s. ISBN 80-251-0394-3.

3.5 Evropská soutěžní síť

Evropská soutěžní síť nebo také Evropská síť pro hospodářskou soutěž (European Competition Network, dále jen „ECN“) vznikla jako fórum pro diskuzi a spolupráci Komise a soutěžních úřadů členských států EU v případech aplikace evropského soutěžního práva. Každá členská země má svůj soutěžní úřad, který evropské právo může vymáhat. Může být zrušena platnost dohod či lze zakázat praktiky, které omezují konkurenci a následně může dojít k pokutování z důvodu porušování práva EU⁹⁴. V rámci této sítě skupiny expertů řeší a následně vytvářejí společná stanoviska k určitým problémům, které mohou narušovat hospodářskou soutěž⁹⁵. Prostřednictvím ECN dochází k výměně informací o dodržování pravidel hospodářské soutěže na úrovni EU⁹⁶.

Dle Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže Komise a soutěžní úřady členských států EU spolupracují skrze:

- vzájemné informování o nových případech a vykonaných rozhodnutích,
- v případě potřeby koordinace vyšetřování,
- vzájemná pomoc při vyšetřování,
- výměna důkazů a jiných informací,
- diskuze o různých otázkách společného zájmu.

Jednotlivé případy nemusí vyřizovat pouze Komise, ale také jeden či více vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž. V drtivé většině případů orgán, který obdržel stížnost nebo zahájil postup *ex officio*, bude mít případ na starosti. Může se ale stát, že orgán není vhodný k zahájení řízení. Za vhodný je orgán považován tehdy, pokud existuje důležité pojítko mezi protiprávním jednáním a územím země, na němž je orgán závislý, aby mohl celé jednání náležitě ukončit. Změnu přidělení případu lze pouze na počátku, kdy orgán sám zváží, že není vhodný k zahájení řízení a nebo se jiné orgány považují za vhodnější. Je přijatelné považovat za vhodné k zahájení řízení i více orgánů. Souběžné řízení dvou či více orgánů pro hospodářskou soutěž může být náležité, pokud dohoda nebo jednání má zásadní dopad na hospodářskou soutěž zejména na jejich příslušných územích a pokud řízení pouze jednoho orgánu by nebylo dostatečné k tomu, aby bylo možné celé protiprávní jednání účinně vyřešit či náležitě sankcionovat. Orgány zapojující se do souběžného řízení své jednání maximálně

⁹⁴ Evropská síť pro hospodářskou soutěž. *Evropská komise* [online]. 2012 [cit. 2013-02-27]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/competition/consumers/cooperation_cs.html.

⁹⁵ Hospodářská soutěž. *Euroskop.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8927/sekce/hospodarska-soutez/>.

⁹⁶ Evropská síť pro hospodářskou soutěž. *Evropská komise* [online]. 2012 [cit. 2013-02-27]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/competition/consumers/cooperation_cs.html.

koordinují. Komise je vhodná v tom případě, kdy dohoda či jednání mají dopad na hospodářskou soutěž ve více než třech zemích EU. Změna přidělení případu by měla být rychlým a účinným procesem, který by neměl pozastavovat probíhající řízení⁹⁷.

Mezi hlavní cíle ECN patří budování právního rámce pro prosazování soutěžního zákona EU proti takovým společnostem, které porušují pravidla hospodářské soutěže a jejichž jednání je v rozporu se zájmy spotřebitelů. ECN funguje na základě „Zprávy komise o spolupráci v síti soutěžních autorit“ a „Společného prohlášení Rady a Komise o fungování sítě soutěžních úřadů“⁹⁸.

---

⁹⁷ Evropská síť pro hospodářskou soutěž (ECN). *Europa.eu* [online]. 2004 [cit. 2013-02-27]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/competition/firms/l26109_cs.htm.

⁹⁸ European Competition Network. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2012 [cit. 2013-02-27]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/mezinarodni-spoluprace/european-competition-network-ecn.html>.

4 Praktické aspekty antimonopolní politiky v ČR

Následující kapitola se věnuje praktickým aspektům antimonopolní politiky v ČR, kterou vykonává ÚOHS se sídlem v Brně. V první části kapitoly bude přiblížena soutěžní advokacie, která je klíčem k vytváření a rozvíjení zdravého soutěžního prostředí a následně budou popsány konkrétní případy řešené pomocí soutěžní advokacie. Další část kapitoly pojednává o aktivitách ÚOHS v jednotlivých oblastech hospodářské soutěže a o vybraných rozhodnutích a sankcích, která byla soutěžitelům udělena.

Druhá část kapitoly se zaměřuje na fungování programu Leniency. Nejprve bude popsán vývoj tohoto programu a poté jeho typy. Leniency program je úspěšně využíván i v ČR a proto je adekvátní zdůraznit konkrétní případy, kdy byl program použit.

V závěru kapitoly bude provedeno závěrečné zhodnocení aktivit ÚOHS v jednotlivých oblastech hospodářské soutěže.

4.1 ÚOHS jako tvůrce antimonopolní politiky

Podnikání na volném trhu je soutěžní hrou. Někteří soutěžitelé se však této hře snaží vyhnout a stanovit si svá vlastní pravidla. Mnohdy se stane, že se jeden velký hráč snaží vytlačit své konkurenty z trhu. Právě z tohoto důvodu funguje ÚOHS, který je ve funkci jakéhosi „rozhodčího“ a zabezpečuje pro všechny soutěžitele stejná pravidla. V jeho kompetenci je také nařídit, aby přestaly fungovat postupy či dohody, které správné fungování hospodářské soutěže omezují, a uložit pokutu těm soutěžitelům, kteří porušili soutěžní právo⁹⁹.

4.1.1 Soutěžní advokacie

Pojem soutěžní advokacie lze definovat v širším kontextu jako soubor takových aktivit ÚOHS, které směřují k vytváření a rozvoji soutěžního prostředí. Soutěžní advokacie je tedy efektivním nástrojem, jak obnovovat a popř. nastolovat zdravé soutěžní podmínky. Antimonopolní úřad v posledních letech stále více zdůrazňuje, že napravit závadný stav soutěžního prostředí na jednotlivých trzích lze provést rychle a účinně aniž by muselo být

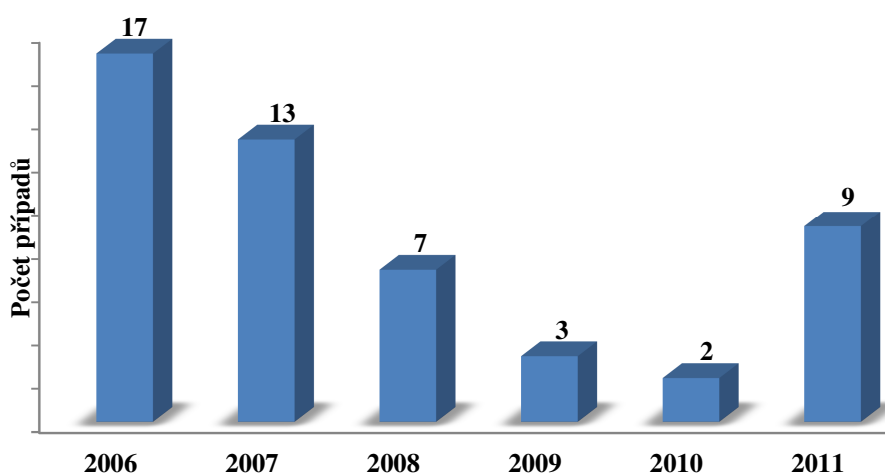
---

⁹⁹ Hospodářská soutěž. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže [online]. 2012 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez.html>.

zahájeno správní řízení nebo případně spolupracovat s účastníky, u nichž řízení již zahájeno bylo¹⁰⁰.

Soutěžní advokacie napomáhá alternativním způsobem řešit méně závažná porušování hospodářské soutěže. Pokud soutěžitel předloží včas závazky, které přispívají k nápravě na trhu, ÚOHS tomuto soutěžiteli neukládá sankci. Např. v roce 2011 bylo pomocí soutěžní advokacie vyřešeno 9 případů¹⁰¹ (viz graf 4.1).

Graf 4.1 – Počet případů vyřešených soutěžní advokací v České republice

Zdroj: ÚOHS, vlastní zpracování.

Vyhnout se sankcím od ÚOHS lze dvěma způsoby. V prvním případě se jedná o „nejčistší“ formu soutěžní advokacie. Je zde ale podmínka, že společnost musí ještě před zahájením řízení sama odstranit soutěžní problém. ÚOHS může provádět před zahájením správního řízení šetření. Pokud chce provinilý soutěžitel využít soutěžní advokacie, musí do 10 pracovních dnů od doručení sdělení o výsledcích šetření písemně oznámit ÚOHS, že problém, který je mu vyčítán, zcela odstraní. Úřad následně soutěžitele vyzve, aby mu doručil do jednoho měsíce návrh opatření, kterými hodlá své prohřešky odstranit, a to včetně lhůt. Podmínkou je zde to, že se musí jednat o méně závažný protisoutěžní delikt a k úplnému odstranění soutěžního problému musí dojít v krátké době.

¹⁰⁰ Soutěžní advokacie. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže [online]. 2008 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: www.uohs.cz/download/...listy/.../Infolist_2008_02_advokacie.pdf.

¹⁰¹ Výroční zpráva ÚOHS za rok 2011. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže [online]. 2011 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/aktuality-z-hospodarske-souteze/1460-vyrocní-zprava-uohs-za-rok-2011.html>.

Druhá varianta spočívá ve spolupráci účastníka řízení s ÚOHS během probíhajícího správního řízení. ÚOHS během řízení doručí své výhrady k protisoutěžnímu jednání a firma do 15 dnů může navrhnout opatření, kterými by nesoutěžní stav odstranila. Úřad nemůže soutěžní advokacie využít, pokud zakázaná dohoda již byla plněna a měla či mohla mít za následek podstatné narušení soutěže, případně k tomuto porušení již došlo v důsledku zneužití dominantního postavení účastníka řízení. V tomto případě lze využít proces narovnání¹⁰².

Za jistou formu alternativního řešení je považován také **institut narovnání** (settlement). ÚOHS tuto možnost využil již v řadě případů v minulosti i přesto, že nebyl zakotven v zákoně. Na konci roku 2012 vzešla v platnost novela zákona o ochraně hospodářské soutěže, kde byl institut narovnání zakotven a stal se oficiálním. Účastníkům řízení, kteří se přiznají k účasti na protisoutěžním jednání, bude sankce snížena o 20%. Správní řízení může být rychleji dokončeno a nehrozí podání rozkladu či žaloby proti rozhodnutí. Tato možnost je pro účastníky řízení atraktivní nejen díky snížení sankce, ale také proto, že následné rozhodnutí je ve stručnější verzi a neobsahuje kompletní výpis protisoutěžního jednání¹⁰³.

4.2 Aktivita ÚOHS v jednotlivých oblastech hospodářské soutěže

ÚOHS při aplikaci soutěžního práva sleduje chování soutěžitelů na trhu. Při zjištění závadného chování ihned zasahuje a sjednává pořádek. Uzavírání kartelových dohod je stále nejzávažnějším porušováním hospodářské soutěže, ovšem ve věci správních řízení je tato problematika pouze nepatrnou částí celku, protože nejvíce správních řízení a posléze i rozhodnutí je vykonáváno v oblasti spojování soutěžitelů. Nyní bude pozornost soustředěna na jednotlivé formy zneužití soutěže a jejich vývoj v letech 2003 - 2012.

---

¹⁰² Soutěžní advokacie: dva způsoby, jak se vyhnout postihu od ÚOHS. *Patria.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/pravo/2027734/soutezni-advokacie-dva-zpusoby-jak-se-vyhnout-postihu-od-uohs.html>.

¹⁰³ Novela zákona přináší větší právní jistotu pro žadatele o leniency. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2013 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/aktuality-z-hospodarske-souteze/1554-novela-zakona-prinasi-zejmena-vetsi-pravni-jistotu-pro-zadatele-o-leniency.html>.

4.2.1 Řízení před ÚOHS

Řízení v soutěžních věcech je považováno za správní řízení, které je vedené ve veřejném zájmu příslušným orgánem. V případě hospodářské soutěže je to ÚOHS, resp. Komise. Správní řízení dle správního řádu musí splňovat určité zásady. Mezi hlavní zásady správního řízení patří:

- zásada zákonnosti,
- zásada služby veřejné,
- zásada ochrany práv nabytých v dobré míře,
- zásada proporcionality,
- zásada právní jistoty
- zásada rovnosti stran,
- zásada materiální pravdy,
- zásada volného hodnocení důkazů,
- zásada nestrannosti,
- zásada poskytování pomoci a poučení,
- zásada rychlosti a hospodárnosti,
- zásada právního slyšení,
- zásada práva nahlížení do spisu,
- zásada kontinuity a
- zásada transparentnosti¹⁰⁴.

4.2.2 Řízení ve věcech kartelových

Dle § 7 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, jestliže je Úřadem zjištěno uzavření zakázané dohody, tak ve svém rozhodnutí uvede danou skutečnost a plnění takové dohody do budoucna zakáže. Toto rozhodnutí o zákazu plnění dohody však není jediným řešením, které může ÚOHS po zjištění dané skutečnosti udělat. Pokud účastníci řízení navrhnou společně závazky ve prospěch obnovy hospodářské soutěže a jejich splněním bude eliminován závadný stav, tak ÚOHS místo rozhodnutí o zákazu plnění dohody rozhodne o zastavení řízení. Tento postup lze použít pouze v případech, kdy nedošlo k závažnému porušení hospodářské soutěže. Návrhy závazků mohou účastníci řízení zaslat Úřadu nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy jim bylo doručeno písemné rozhodnutí Úřadu. Řízení

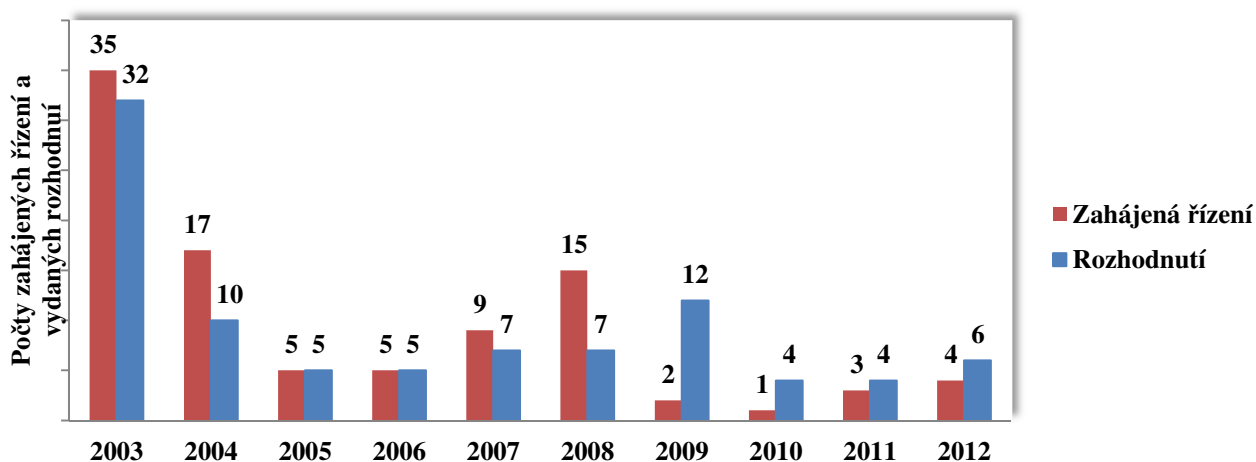
¹⁰⁴ Správní řád. *BusinessInfo* [online]. 2009 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/spravni-rad-opu-4607.html#TOP>.

může být opětovně zahájeno i po zastavení a to pouze v případech, kdy dojde k podstatné změně rozhodných podmínek, pokud jednají soutěžitelé v rozporu se svými závazky vůči ÚOHS nebo pokud bylo rozhodnutí vydáno na základě nepravdivých nebo neúplných podkladů, údajů či informací.

Stavy zahájených správních řízení a vydaných rozhodnutí za sledované období 2003 – 2012 jsou srovnány v grafu 4.2.

Graf 4.2 – Srovnání počtu zahájených řízení a vydaných rozhodnutí v oblasti zakázaných dohod ve sledovaném období

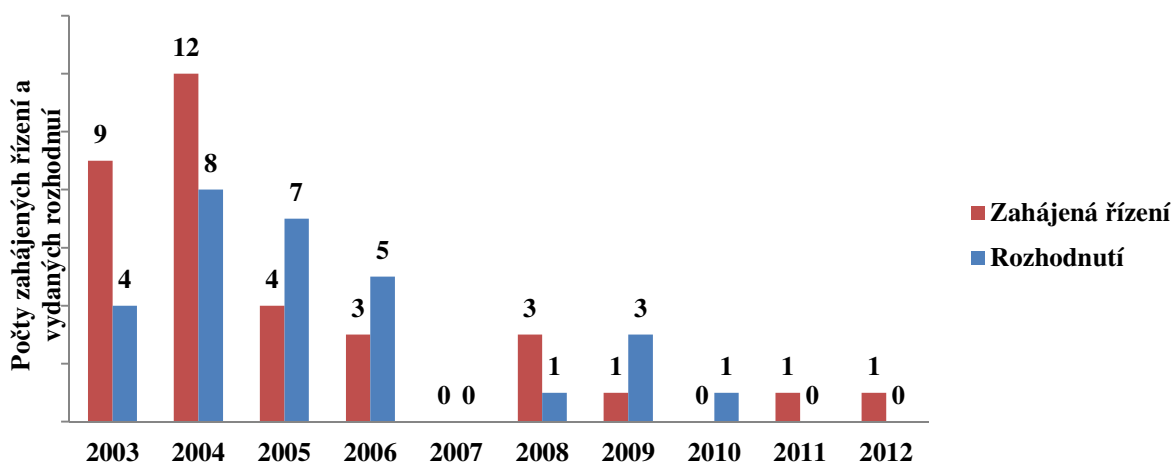
Zdroj: ÚOHS, vlastní zpracování.

4.2.3 Řízení o zneužití dominantního postavení

Pokud Úřad zjistí zneužití dominantního postavení, vydá rozhodnutí s uvedenou skutečností a do budoucna jednání tohoto typu zakáže. Stejně jako u zakázaných dohod Úřad může řízení zastavit, pokud účastníci řízení navrhnou závazky, jimiž dojde k odstranění závadného stavu a obnovení hospodářské soutěže. Zneužití dominantního postavení však nesmí mít rozhodující vliv na narušení soutěže na trhu. Pokud ÚOHS navrhané závazky bude považovat za nedostatečné k nápravě, po písemném sdělení účastníkům bude řízení pokračovat.

Počty zahájených správních řízení a vydaných rozhodnutí a jejich vzájemné srovnání lze nalézt v grafu 4.3. Počet řízení i rozhodnutí ubývá a v posledních dvou letech nebylo vydáno žádné rozhodnutí v oblasti zneužití dominantního postavení.

Graf 4.3 – Srovnání počtu zahájených řízení a vydaných rozhodnutí v oblasti zneužití dominantního postavení ve sledovaném období

Zdroj: ÚOHS, vlastní zpracování.

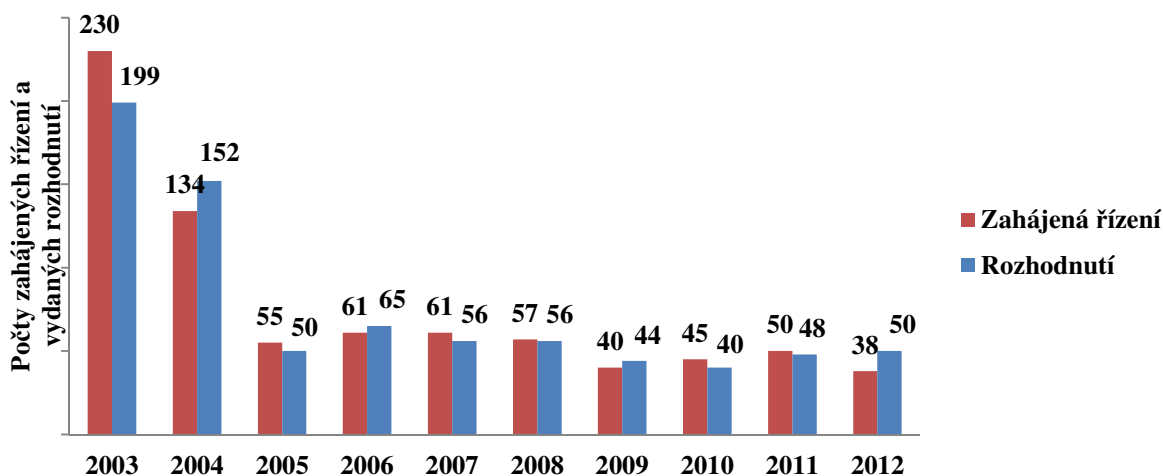
4.2.4 Řízení ve věcech spojování soutěžitelů

Tento typ správního řízení se zahajuje vždy na základě návrhu. Návrh na povolení spojení podávají všichni soutěžitelé společně. Výjimka je pouze v případě, kdy jedna či více osob nepodnikatelů kontroluje alespoň jednoho soutěžitele nebo získá možnost přímo či nepřímo kontrolovat jiného soutěžitele, podává návrh na povolení spojení ten soutěžitel, který má možnost daného soutěžitele kontrolovat. Řízení je zahájeno dnem doručení návrhu na povolení spojení, které musí obsahovat potřebné náležitosti. Úřad musí ihned oznámit zahájení řízení v Obchodním věstníku a také elektronicky prostřednictvím veřejné datové sítě.

Pokud spojení nepodléhá povolení ÚOHS, je v tomto případě do 30 dnů vydáno rozhodnutí. Jestliže spojení podléhá povolení a je zjevné, že na hospodářskou soutěž nebude mít rozhodný vliv ani ji neporuší, je vydáno do 30 dnů rozhodnutí o povolení spojení. Úřad může pokračovat v řízení i po uplynutí 30denní lhůty pro rozhodnutí a to v tom případě, že zjistí, že spojení vzbuzuje vážné obavy z podstatného narušení soutěže. O pokračování řízení musí být soutěžitelé informováni a konečné rozhodnutí musí Úřad vydat do 5 měsíců od zahájení řízení. Pokud ve stanoveném termínu není vydáno rozhodnutí o spojení, pak platí, že uplynutím této doby je spojení povoleno¹⁰⁵.

¹⁰⁵ Zákon č. 143 ze dne 4. dubna 2001 o ochraně hospodářské soutěže. In: Sbírka zákonů České republiky. 2001, částka 58, s. 3418-3426. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=143/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy. ISSN 1211-1244.

Graf 4.4 – Srovnání počtu zahájených řízení a vydaných rozhodnutí v oblasti spojování soutěžitelů

Zdroj: ÚOHS, vlastní zpracování.

Ve věci spojování soutěžitelů je vedeno nejvíce správních řízení a vydáváno nejvíce rozhodnutí. Rok 2003 a 2004 přinesl poměrně velké počty řízení i rozhodnutí, v roce 2005 však došlo k trojnásobnému snížení, které přetrvává dodnes a počty řízení i rozhodnutí se každoročně pohybují v rozmezí 40 - 50.

4.2.5 Vybraná rozhodnutí a sankce udělené ÚOHS

V této části kapitoly budou popsána vybraná rozhodnutí z praxe ÚOHS v oblasti zakázaných dohod, zneužití dominantního postavení a spojování soutěžitelů.

Rozhodnutí a sankce udělené v oblasti zakázaných dohod

V roce 2011 ÚOHS vydal rozhodnutí, které se týkalo údajné dohody šesti stavebních spořitelen. Správní řízení bylo se všemi účastníky dohody zahájeno 2. dubna 2004. Údajná kartelová dohoda měla být uzavřena mezi soutěžiteli Wüstenrot – stavební spořitelna, a. s., Modrá pyramida stavební spořitelna, a. s., HYPO stavební spořitelna, a. s., Stavební spořitelna České spořitelny, a. s., Českomoravská stavební spořitelna, a. s. a Raiffeisen stavební spořitelna, a. s. V roce 2004 byla účastníkům dohody udělena pokuta ve výši 484 mil. Kč. Pokuta však byla udělena nepravomocně a z tohoto důvodu byla o rok později zrušena a případ se začal projednávat znovu. Následně bylo vydáno další rozhodnutí, ovšem konečné rozhodnutí bylo vydáno až v roce 2011, kdy Úřad rozhodl, že uzavřením a plněním

dohody o výměně informací o stavebním spojení nebylo prokázáno narušení soutěže. Tímto rozhodnutím byla zrušena i dříve udělená sankce¹⁰⁶.

Historicky nejvyšší pokutu udělil ÚOHS v roce 2007 v rámci bid riggingu u největších výrobců plynem izolovaného spínacího ústrojí (PISU). Sankce dosahovala částky 979,221 mil. Kč v prvním stupni řízení a ve druhém byla snížena na 941,881 mil. Kč. Tato sankce byla rozdělena mezi 16 společností, které se dohody účastnily. V roce 2008 Krajský soud rozhodnutí zrušil a ÚOHS následně podal kasační stížnost, které bylo vyhověno. Případ se tedy vrátil zpět ke Krajskému soudu, který jej v roce 2009 přerušil a položil Evropskému soudnímu dvoru předběžné otázky. Ten v lednu 2012 rozhodl, že sankcionování kartelu za jeho působení v ČR v období než vstoupila do EU a jeho současné potrestání Komisí za dopady v rámci EU není v rozporu se zásadou ne bis in idem. Krajský soud v Brně v červnu 2012 rozhodnutí ÚOHS opět zrušil, a to z důvodu nedostatečného odůvodnění individuální deliktní odpovědnosti v rámci jednotlivých skupin. Proti rozsudku byla podána stížnost, takže případ stále není vyřešen¹⁰⁷.

Rozhodnutí a sankce udělené v oblasti zneužití dominantního postavení

Roce 2008 byly pokutovány České dráhy, a. s. za zneužití dominantního postavení na trhu nákladní železniční dopravy substrátů přepravovaných ve velkých objemech obdržely pokutu 270 mil. Kč. České dráhy, a. s. uplatňovaly rozdílné ceny, rozdílnou výši marží a výši levelových cen. Dále diskriminovaly konkurenční společnosti SPEDIT-TRANS, a. s. a ŠPED-TRANS Levice, a. s. Prvostupňové rozhodnutí bylo vydáno již v červenci 2008. Delikt byl potvrzen v květnu 2009 a pokuta byla snížena na 254 mil. Kč. České dráhy, a. s. podaly žalobu ke Krajskému soudu v Brně, ale ten ji v roce 2011 zamítl.

ÚOHS svým prvostupňovým rozhodnutím, vydaným dne 3. listopadu 2011, uložil společnosti STUDENT AGENCY, s. r. o. pokutu ve výši 6,185 mil. Kč za porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže. Společnost se svým jednáním dopustila zneužití dominantního postavení, protože uplatňovala tzv. predátorské ceny na trhu poskytování služeb veřejné linkové autobusové dopravy na lince Praha – Brno ab zpět s úmyslem vyloučit z trhu společnost ASIAN, spol. s. r. o. Ve druhostupňovém řízení byla společnost STUDENT

---

¹⁰⁶ Informační list č. 2-3 2011: Dvacet let Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2011 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: http://www.uohs.cz/download/%20Informacni_listy/2011/Infolist_2011_02_03_20let.pdf.

¹⁰⁷ Přehled nejvyšších pokut uložených v oblasti hospodářské soutěže. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2012 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/statistiky/prehled-nejvyssich-pokut-ulozenych-v-oblasti-hospodarske-souteze.html>.

AGENCY, s. r. o. v roce 2011 pokuta snížena na 5,154 mil. Kč. I přesto tato společnost podala proti rozhodnutí ÚOHS žalobu¹⁰⁸.

Rozhodnutí a sankce udělené v oblasti spojování soutěžitelů

ÚOHS v roce 2011 svým prvostupňovým rozhodnutím povolil spojení soutěžitelů v nabytí výlučné kontroly společnosti Český Aeroholding, a. s., nad společnostmi České aerolinie, a. s., Letiště Praha, a. s., Realitní developerská, a. s., HOLIDAYS Czech Airlines, a. s., Czech Airlines Hangling, a. s., Czech Airlines Technics, a. s., CSA Services, s. r. o. a Czech Airlines Landing Gears, s. r. o. Souhlas se spojením soutěžitelů byl podmíněn splněním strukturálních a behaviorálních závazků, protože vyvstaly obavy z narušení hospodářské soutěže na dotčených trzích. Ke spojení došlo na trzích v oblastech pravidelné a nepravidelné přepravy osob, poskytování služeb letištní infrastruktury, poskytování groundhandlingových služeb a služeb letecké údržby. Společnost Český Aeroholding, a. s. tak získala kontrolu nad všemi výše uvedenými společnostmi¹⁰⁹.

Společnosti Lumius, spol. s. r. o., byla udělena pokuta ve výši 477 tis. Kč za uskutečňování spojení soutěžitelů v období před podáním návrhu na zahájení řízení o povolení spojení a před právní mocí rozhodnutí Úřadu, jež toto spojení povoluje. Společnost Lumius, spol. s. r. o., nabyla dne 20. dubna 2009 akcie představující 89% podíl na základním kapitálu a hlasovacích právech společnosti Českomoravská energetická, a. s. (dále jen „ČME“), a tím pádem získala i možnost tuto společnost přímo a výlučně kontrolovat. Návrh na povolení spojení soutěžitelů ÚOHS obdržel 13. července 2009 a dne 21. srpna 2009 vydal rozhodnutí o povolení spojení, jež nabylo právní moci dne 11. září 2009. V průběhu správního řízení ÚOHS zjistil, že společnost Lumius, spol. s. r. o., vykonávala rozhodující vliv na společnosti ČME v rozporu se zákonem a to ještě předtím, než podala návrh na povolení spojení soutěžitelů¹¹⁰.

---

¹⁰⁸ Informační list č. 2-3 2011: Dvacet let Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2011 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: http://www.uohs.cz/download/%20Informacni_listy/2011/Infolist_2011_02_03_20let.pdf.

¹⁰⁹ Výroční zpráva ÚOHS za rok 2011. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2011 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/aktuality-z-hospodarske-souteze/1460-vyrocní-zprava-uohs-za-rok-2011.html>.

¹¹⁰ Informační list č. 2-3 2011: Dvacet let Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2011 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: http://www.uohs.cz/download/%20Informacni_listy/2011/Infolist_2011_02_03_20let.pdf.

4.2.6 Srovnání nejvyšších sankcí uložených ÚOHS a Evropskou komisí

Následující podkapitola nastiňuje pět nejvyšších udělených pokut Úřadem v oblasti hospodářské soutěže. Pokuty jsou seřazeny dle původní, tj. maximální výše pokuty. U každého z případů je uveden i následný vývoj. Udělené sankce jsou poté srovnány a zhodnoceny s pokutami udělenými Evropskou komisí.

- Dosud nejvyšší pokuta byla uložena v případě kartelu PISU (plynem izolovaného spínacího ústrojí) a to ve výši **979,221 mil. Kč** v prvním stupni řízení. Správní řízení bylo zahájeno v srpnu 2006. Pokutováno bylo celkem 16 společností. V rámci Leniency programu byla společnost ABB pokuta prominuta, protože právě tato společnost účast na kartelu přiznala a předložila důkazy o jeho existenci. Verdikt o existenci kartelu byl potvrzen druhostupňovým rozhodnutím ze dne 26. dubna 2007. Tento kartel je již výše rozebrán a velikosti pokut jednotlivých společností lze nalézt v tabulce 4.4.
- Druhou nejvyšší pokutou, kterou ÚOHS udělil, bylo v případě kartelu šesti stavebních spořitelů. Tato pokuta byla nepravomocně uložena v roce 2004 a dosahovala **484 mil. Kč**. O rok později byla pokuta zrušena a případ byl vrácen k novému projednání příslušnému odboru. Porušení zákona bylo překvalifikováno pouze na zakázanou dohodu o výměně informací a sankce byla snížena na 201 mil. Kč. V srpnu 2006 však vrátil případ zpět tehdejší předseda ÚOHS prvnímu stupni. Nová pokuta za možné narušení hospodářské soutěže nedovolenou výměnou informací činila v souhrnu 55 mil. korun. Rozhodnutí bylo pravomocné od dubna 2007, avšak v lednu 2008 bylo zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Brně. ÚOHS podal neúspěšně kasační stížnost a sankce byla nakonec zrušena v plném rozsahu.
- Pokuta ve výši **370 mil. Kč** byla udělena za zneužití dominantního postavení společnosti RWE Transgas na trhu s plynem. Společnost porušila zákon mj. tím, že od listopadu 2004 předkládala provozovatelům regionálních distribučních soustav nenáležících do holdingu RWE návrhy smluv o koupi a prodeji zemního plynu obsahující podmínky, které tyto firmy znevýhodňovaly oproti konkurenčním regionálním distributorům náležejícím do skupiny RWE. RWE Transgas dále omezil od 1. 1. 2005 svými smlouvami s distributory možnost prodávat plyn mimo území, které tito distributoři obhospodařují a tím účinně brání rozvoji konkurence na postupně se liberalizujícím trhu. Třetí forma zneužití dominantního postavení se týkala stanovení ceny za uskladnění plynu. V druhém stupni bylo řízení v tomto bodě zastaveno. Společnost začala také s ÚOHS spolupracovat a změnila své smlouvy. Proto byla pokuta snížena na 240 milionů. Krajský soud v Brně

následně rozhodnutí ÚOHS na podzim 2007 zrušil. Úřad s tímto verdiktem nesouhlasil a rozhodl se podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu, který rozsudek Krajského soudu zrušil. Při opětovném projednání před Krajským soudem bylo rozhodnutí v říjnu 2009 znovu zrušeno. Na základě kasační stížnosti tento rozsudek v září 2011 opětovně zrušil Nejvyšší správní soud. Krajský soud v lednu 2012 při třetím projednání případu zrušil rozhodnutí ÚOHS v bodech týkajících se odmítnutí dodávek tzv. nekonsolidovaným distributorům do jiné, než jejich vlastní bilanční zóny. Podána je kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu.

- Čtvrtou nejvyšší udělenou pokutou bylo **313 mil. Kč** šesti distributorům pohonných hmot - AGIP Praha, a. s., Aral ČR a. s., BENZINA a. s., CONOCO Czech Republic s. r. o., OMV Česká republika, s. r. o. a Shell Czech Republic a. s. V období od května do listopadu roku 2001 firmy upravovaly ve vzájemné shodě prodejní ceny automobilového benzínu Natural 95. Pokuty byly uhrazeny, společnosti Benzina bylo 98 mil. vráceno do doby rozhodnutí soudu. Krajský soud v Brně v září 2006 uznal žalobu distributorů a rozhodnutí zrušil. Nejvyšší správní soud však tento rozsudek v prosinci 2009 zrušil a vrátil věc k dalšímu projednání. Krajský soud rozhodnutí v září 2010 opětovně zrušil. Úřad vede ve věci opakované prvostupňové řízení.
- **270 mil. Kč** bylo uděleno společnosti České dráhy, a. s. za zneužití dominantního postavení na trhu nákladní železniční dopravy substrátů přepravovaných ve velkých objemech. Především se jednalo o uplatňování rozdílných cen, rozdílnou výši marží a výši levelových cen a dále o diskriminaci konkurenčních společností SPEDIT-TRANS, a. s. a ŠPED-TRANS Levice, a. s. Rozhodnutí v 1. stupni bylo vydáno v červenci 2008. V květnu 2009 byl delikt potvrzen a pokuta byla snížena na 254 mil. Kč. České dráhy poté podaly žalobu k brněnskému Krajskému soudu, který ji v dubnu 2011 zamítl. Byla podána kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu¹¹¹.

---

¹¹¹ Přehled nejvyšších pokut uložených v oblasti hospodářské soutěže. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2012 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/statistiky/prehled-nejvyssich-pokut-ulozenych-v-oblasti-hospodarske-souteze.html>.

Tabulka 4.1 – Nejvyšší udělené pokuty za porušení hospodářské soutěže v ČR

Případ	Společnosti	Výše pokuty (miliony Kč)	Výše pokuty (miliony €)
Kartel PISU (plynem izolované spínací ústrojí)	Seznam společností uveden v tabulce 4.3	979,2	38
Kartel stavebních spořitelen	Wüstenrot – stavební spořitelna, a. s., Modrá pyramida stavební spořitelna, a. s., HYPO stavební spořitelna, a. s., Stavební spořitelna České spořitelny, a. s., Českomoravská stavební spořitelna, a. s. a Raiffeisen stavební spořitelna, a. s.	484	18,8
Zneužití dominantního postavení	RWE Transgas	370	14,4
Jednání ve vzájemné shodě mezi distributory pohonných hmot	AGIP Praha, a. s, Aral ČR a. s., BENZINA a. s., CONOCO Czech Republic s. r. o., OMV Česká republika, s. r. o. a Shell Czech Republic a. s.	313	12,2
Zneužití dominantního postavení	České dráhy, a. s.	270	10,5

Zdroj: ÚOHS, vlastní zpracování.

Tabulka 4.4 zobrazuje nejvyšší pokuty udělené Úřadem za porušení hospodářské soutěže. Výše pokut jsou seřazeny dle jejich maximální výše. Pro lepší srovnatelnost s tabulkou 4.5 jsou udělené pokuty převedeny na částku v eurech dle aktuálního kurzu 25,74 Kč/1 €. V tabulce 4.5 lze nalézt nejvyšší pokuty udělené Evropskou komisí. Pokuty udělované na úrovni Evropské unie jsou mnohonásobně vyšší než ty, které ukládá ÚOHS na území České republiky. Tato skutečnost je způsobena velikostí společností, trhu, tím pádem i větším rozsahem kartelu a jeho výraznějším dopadem na hospodářskou soutěž.

- Nejvyšší udělená pokuta na úrovni Evropské unie byla udělena v prosinci 2012 výrobcům tzv. CRT (cathode ray tubes) obrazovek pro počítačové monitory a televize ve výši **1, 47 miliardy €**. Sankcionovanými společnostmi byly Chunghwa, Samsung, Philips, LG, Technicolor, Panasonic, Toshiba a MTPD. Tito výrobci dle Evropské komise mezi léty 1996 – 2006 mezi sebou uzavřeli dvě tajné dohody. Firmy se dohodly na ceně a uměle omezily objem výroby tak, aby mohly kontrolovat cenovou tvorbu koncových produktů a

rozdělit si trh. Smyslem dohod bylo zachování dosavadních zisků po snížení objemu prodeje po nástupu LCD technologie. I přes velmi dobré utajení byly dohody odhaleny díky udání ze strany společnosti Chunghwa a právě díky tomuto jednání společnost pokutu neobdržela. Nejvyšší pokuta připadla na Phillips ve výši 313 milionů €¹¹².

- Evropská komise udělila v listopadu 2008 pokutu ve výši cca **1,3 miliardy €** výrobcům skel do automobilů. Pokutu obdržely společnosti Pilkington, Soliver, Asahi a Saint-Gobain. Spolupráce mezi firmami probíhala prostřednictvím domluvy o cenách, o podílech na trhu či o rozdělování zákazníků v letech 1998 – 2003. Nejvyšší pokutu obdržela společnost Saint-Gobain a její výše dosahuje téměř 900 milionů €. Společnosti poškodily nejen spotřebitele, ale především evropský průmysl. Na tuto kartelovou dohodu bylo upozorněno anonymně a Evropská komise svým pohotovým jednáním tuto dohodu odhalila¹¹³.
- Pokuta ve výši **992 milionů €** připadla na pět výrobců výtahů, kteří mezi sebou uzavřeli dohodu o cenách a rozdělení trhu. Tato dohoda fungovala v letech 1995 – 2004 v Belgii, Německu, Lucembursku a Nizozemsku. Společnostmi působící v kartelu byly Otis, KONE, Schindler, Mitsubishi Elevator a ThyssenKrupp. Byli ošizeni daňoví poplatníci, veřejné úřady i developerské firmy. Největší část pokuty byla vyměřena společnosti ThyssenKrupp a to ve výši 480 milionů €. Naopak nejmenší pokutu, pouze 1,8 milionů € zaplatila společnost Mitsubishi Elevator¹¹⁴.
- Pokuta o velikosti **855 milionů €** připadla na osm producentů vitaminů. Jednalo se o pět evropských koncernů (Hoffman - La Roche, BASF, Aventis, Solvay a Merck) a tři japonské (Daiichi, Eisai a Takeda). Koncerny narušily volnou soutěž v prodeji všech hlavních vitaminů (A, E, B1, B2, B5, B6, C, D3, H, betakaroten, karotiny). Škody nebyly malé. Například když skončil kartel pro vitamin C, klesly příjmy za prodej tohoto jediného vitaminu z 250 na pouhých 120 milionů € ročně, ačkoli velikost trhu byla stále stejná. Tři čtvrtiny z pokuty zaplatí dva hlavní viníci, švýcarský Hoffman – La Roche (462 milionů €) a německý BASF (296 milionů €)¹¹⁵.

---

¹¹² Antitrust: Commission fines producers of TV and computer monitor tubes € 1.47 billion for two decade-long cartels. *EUROPA - PRESS RELEASE* [online]. 2012 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1317_en.htm.

¹¹³ Car Glass Cartel. *EUROPA - PRESS RELEASE* [online]. 2008 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-08-604_en.htm.

¹¹⁴ Competition: Commission fines members of lifts and escalators cartels over €990 million. *EUROPA - PRESS RELEASE* [online]. 2007 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-07-209_en.htm.

¹¹⁵ Commission imposes fines on vitamin cartels. *EUROPA - PRESS RELEASE* [online]. 2001 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-01-1625_en.htm.

- Jedenácti aeroliniím byla udělena pokuta o velikosti **799,4 milionů €**. Pokutovanými aeroliniemi byly *Air Canada, Air France - KLM, British Airways, Cathay Pacific, Cargolux, Japan Airlines, LAN Chile, Martinair, SAS, Singapore Airlines a Qantas*. Společnost Lufthansa a její švýcarská dceřiná společnost Swiss International Air Lines se sice podílely na kartelu, avšak žádnou pokutu nedostaly, neboť na protizákonné dohody komisi jako první upozornily. Dohody mezi aeroliniemi se týkaly přírážek za palivo a bezpečnost. Firmy se navzájem ujišťovaly, že budou za veškerý náklad účtovat stejné základní sazby za kilogram váhy zboží. Později se nezákonné dohody rozšířily i na bezpečnostní poplatky. Pokutované firmy se domluvily, že tyto přírážky budou účtovat všechny z nich a jejich navýšení či snížení budou uplatňovat bez výjimek. Nejvyšší část pokuty byla vyměřena společnosti Air France ve výši 182,4 milionů €¹¹⁶.

Tabulka 4.2 – Nejvyšší udělené sankce Evropskou komisí

Případ	Společnosti	Výše pokuty (miliony €)
Kartel výrobců CRT obrazovek	Chunghwa, Samsung, Philips, LG, Technicolor, Panasonic, Toshiba a MTPD	1.470,5
Kartel výrobců skel do automobilů	Pilkington, Soliver, Asahi a Saint-Gobain	1.354,9
Kartel výrobců výtahů	Otis, KONE, Schindler, Mitsubishi Elevator a ThyssenKrupp	992
Kartel producentů vitaminů	Hoffman-La Roche, BASF, Aventis, Solvay, Merck, Daiči, Eisai a Takeda	855
Kartel leteckých společností	Air Canada, Air France-KLM, British Airways, Cathay Pacific, Cargolux, Japan Airlines, LAN Chile, Martinair, SAS, Singapore Airlines and Qantas	799,4

Zdroj: Evropská komise, vlastní zpracování.

4.3 Působení Leniency programu v ČR

Leniency program neboli program shovívavosti, někdy také program mírnějšího režimu při udělování pokud u zakázaných dohod porušujících hospodářskou soutěž je v České republice aplikován od roku 2001. ÚOHS tento program využívá jako 7. stát v pořadí na světě. V následující části bude popsán vývoj Leniency programu, jeho typy a konkrétní případy jeho využití na českém trhu.

¹¹⁶ Antitrust: Commission fines 11 air cargo carriers €799 million in price fixing cartel. *EUROPA - PRESS RELEASE* [online]. 2010 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-10-1487_en.htm.

4.3.1 Leniency 2001 vs. Leniency 2007

ÚOHS využívá Leniency program již od července 2001 (dále jen „Leniency 2001“). Tento program vycházel z tehdejšího programu Komise Evropských společenství. Na rozdíl od Komise, kde jeho fungování bylo bez problémů, v České republice takové úspěchy nezískal. Úřad s pomocí tohoto programu vyšetřoval pouze malé množství případů, a proto bylo na místě jej změnit. V červnu 2007 byl vyhlášen nový Leniency program (dále jen „Leniency 2007“), který vycházel z Modelového programu European Competition Network, ale také z programu Komise a měl přinést úspěšnější a efektivnější odhalování kartelových dohod. Tímto by se samozřejmě zvýšila i kvalita práce ÚOHS. Leniency 2007 oproti Leniency 2001 přinesl řadu novinek.

Asi nejzásadnější změnou je, že Leniency 2007 se zabývá pouze horizontálními dohodami s velkou nebezpečností (hard-core kartely), nikoliv již vertikálními jako Leniency 2001. Další důležitou věcí je, že jsou podrobněji vymezeny podmínky pro aplikaci programu Leniency a jejich kategorizace na Leniency typu I (který lze dále rozčlenit na Leniency typu IA a Leniency typu IB) a Leniency typu II. Leniency 2007 podrobně vymezuje podmínky, které musí žadatel o Leniency splnit vedle předložení informací. První a tedy základní podmínkou je úplná spolupráce s ÚOHS během řízení, s čímž souvisí zákaz padělat a ničit dokumenty či důkazy vztahující se ke kartelu. Žadatel rovněž nemůže o svém záměru žádat o Leniency, ani o samotné žádosti a jejím obsahu nikoho informovat (s výjimkou jiných národních soutěžních úřadů), protože by tím mohlo dojít k ohrožení vyšetřování. Důležitou podmínkou je, že výhod, které poskytuje Leniency program může využít jen takový účastník kartelu, který nebyl jeho iniciátorem, nečinil na ostatní soutěžitele nátlak, aby se ke kartelu připojili a setrvali v něm. Žadatel o aplikaci programu Leniency musí nejpozději současně s podáním žádosti svou účast na kartelu ukončit. Další zásadní změnou je úprava pravidel pro podání žádosti o aplikaci Leniency programu a následného postupu úřadu, který v Leniency 2001 nebyl upraven vůbec. Žádost je podávána ve formě jako každé jiné správní podání a může ji podat pouze osoba, která je oprávněná jednat jménem žadatele, popř. jej zastupovat. Přijetí žádosti ÚOHS písemně potvrdí. Na první pohled samozřejmostí, nýbrž neupravenou záležitostí v Leniency 2001 bylo informování žadatelů o průběhu vyřizování žádosti. O přijetí žádosti ÚOHS vydává potvrzení o obdržení. Po předběžném vyhodnocení předložených dokumentů ÚOHS žadatele informuje, zda podmínky pro aplikaci Leniency programu splňuje či nikoliv. Pokud podmínky nejsou splněny, může žadatel požadovat navrácení předložených

dokumentů. Konečné zhodnocení o splnění podmínek Úřad provede až při konečném rozhodnutí ve věci.

Všechny výše uvedené podmínky by měly vést k tomu, aby se Leniency 2007 stával stále více účinnějším nástrojem pro odhalování a následné potrestání kartelových dohod¹¹⁷.

4.3.2 Leniency program typu I

Typ I programu Leniency spočívá v tom, že pokud účastník kartelové dohody dodá jako první Úřadu stěžejní informace k odhalení kartelu, bude mu při splnění určitých podmínek zrušena pokuta, kterou by v normálním případě obdržel, v plné výši. Dle důležitosti poskytovaných informací lze rozdělit typ I na Leniency typu IA a Leniency typu IB.

Leniency typu IA

Soutěžiteli, který přizná svou účast na kartelové dohodě, Úřad pokutu neudělí, pokud žadatel jako první Úřadu poskytne informace či důkazy, které mu umožní provést šetření na místě v souvislosti s domnělou kartelovou dohodou. Zda jsou informace dostatečně relevantní posuzuje sám ÚOHS¹¹⁸. Dále soutěžiteli není udělena pokuta v případě, kdy Úřad v okamžiku předložení žádosti ještě neprovedl šetření na místě ve věci kartelové dohody ani neměl dostatek informací a důkazů, aby jej mohl provést. Žadatel dále musí splňovat všeobecné podmínky pro aplikaci Leniency programu. Žadatel je povinen podat Úřadu zejména následující informace:

- podrobný popis kartelové dohody (cíle, činnosti a způsoby jejího fungování),
- údaje o dotčených výrobcích a službách,
- údaje o rozsahu území, na které se kartelová dohoda vztahuje,
- doba trvání kartelové dohody a odhadovaný objem trhu,
- jména a adresy soutěžitelů, kteří se kartelové dohody účastnili/účastní¹¹⁹.

---

¹¹⁷ Nový Leniency program. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2007 [cit. 2013-04-09]. Dostupné z: http://www.uohs.cz/download/Informacni_listy/2007/%20Infolist2007_03_leniency_final0.pdf.

¹¹⁸ Leniency program. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2012 [cit. 2013-04-09]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/zakazane-dohody-a-zneuuziti-dominance/leniency-program.html>.

¹¹⁹ Nový Leniency program. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2007 [cit. 2013-04-09]. Dostupné z: http://www.uohs.cz/download/Informacni_listy/2007/%20Infolist2007_03_leniency_final0.pdf.

Leniency typu IB

Tento typ programu lze aplikovat u soutěžitelů, kteří nahlásili svou účast v kartelové dohodě a Úřadu doloží takové informace, které by vedly k prokázání kartelu. Stejně jako v případě typu IA musí tyto informace být pro ÚOHS nové a žadatel musí splňovat všeobecné podmínky pro aplikaci programu. Podstatnou podmínkou je, že o aplikaci Leniency programu typu IB nemůže žádat pouze ten soutěžitel, kterému již byla udělena ochrana za stejné kartelové dohody v Leniency typu IA. Z toho vyplývá, že typ IA má přednost před IB a jestliže jeden soutěžitel podá informace, které umožňují šetření na místě, nemůže jej trumfnout svými informacemi soutěžitel, který by v normálním případě patřil do Leniency typu IB.

4.3.3 Leniency program typu II

V tomto typu Leniency programu nedochází k úplnému zrušení pokuty, ale k jejímu snížení. I tento způsob lze považovat za velice výhodný pro účastníky kartelových dohod. Jako ve všech ostatních případech musí soutěžitel splňovat všeobecné podmínky aplikace Leniency programu. Zde nejde o podávání stěžejních informací jako u typu I, jedná se o to, podat Úřadu takové informace, které mají přidanou hodnotu k těm, kterými již Úřad disponuje. Informacemi s přidanou hodnotou se myslí informace, které potvrzují ty, které již Úřad má. Nejvíce oceňovanými informacemi jsou např. písemné dokumenty či informace odpovídající na otázky, které vyvstaly. Jaká je hodnota jednotlivých důkazů posuzuje ÚOHS a dle přidané hodnoty je soutěžiteli snížena pokuta. Pokud dojde ke splnění výše zmíněných podmínek, Úřad následovně snižuje pokutu:

- o 30 – 50% u soutěžitele, který jako první předloží informace s významnou přidanou hodnotou,
- o 20 – 30% u soutěžitele, který jako druhý v pořadí předloží informace s významnou přidanou hodnotou,
- o 20% v případě ostatních soutěžitelů, kteří Úřadu předloží informace s významnou přidanou hodnotou¹²⁰.

---

¹²⁰ Nový Leniency program. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2007 [cit. 2013-04-09]. Dostupné z: http://www.uohs.cz/download/Informacni_listy/2007/%20Infolist2007_03_leniency_final0.pdf.

4.3.4 Konkrétní případy využití Leniency programu v ČR

I přesto, že Leniency program je v ČR využíván již řadu let, stále nebyl ukotven v zákoně. Na konci roku 2012 byla vydána novela zákona o ochraně hospodářské soutěže, kde spolu s procedurou narovnání a dalšími ukotven je. To povede k značně lepšímu právního postavení účastníků kartelů, kteří budou o program žádat. Nyní budou popsány dva nejvýznamnější případy z praxe ÚOHS, kde byl použit Leniency program.

Případ PINELLI

Historicky první aplikace Leniency programu, kterou řešil ÚOHS proběhla v roce 2004, kdy společnost PINELLI uzavřela zakázanou dohodu s distributorem svých energetických nápojů. Společnost PINELLI poskytla Úřadu informace o kartelu, doložila existenci smlouvy a požádala o aplikaci Leniency programu. Protože tyto informace byly pro Úřad zcela neznámé, bylo upuštěno od uložení pokuty. Případná sankce by mohla dosáhnout až 20 mil. Kč. Společnost PINELLI porušila zákon o ochraně hospodářské soutěže tím, že uzavřela Smlouvu o výhradním prodeji, která měla probíhat od září 2002 do dubna 2004 a měla tak narušit hospodářskou soutěž na trhu energetických a iontových nápojů v malospotřebitelském balení. Touto smlouvou došlo k tomu, že ostatní distributoři neměli přístup k výrobkům společnosti PINELLI. Společnost má přitom na českém trhu více než 40% podíl. Plnění dohody by se tak negativně promítlo i na maloobchodníky a spotřebitele, kteří by neměli možnost získat zboží za konkurenčních podmínek, tedy i za nižší cenu¹²¹.

Případ PISU

Nejvyšší pokuta byla doposud uložena v případě plynem izolovaného spínacího ústrojí (PISU), kde se jednalo o bid rigging. Účastníci výběrového řízení se mezi sebou dohodli na cenách PISU, které v rámci řízení nabídnou tak, aby zakázka připadla na předem zvolenou společnost. Správní řízení probíhalo od srpna 2006 a podnětem k zahájení bylo podání žádosti o aplikaci programu Leniency společností ABB, která se přiznala k účasti na kartelu a předložila Úřadu relevantní důkazy. Právě z tohoto důvodu byla pokuta společnosti prominuta. Ostatních 16 účastníků kartelu dostalo pokutu v celkové výši 941,881 mil. Kč.

---

¹²¹ Aktuality z hospodářské soutěže. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2007 [cit. 2013-04-09]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/aktuality-z-hospodarske-souteze/544-pokuta-mohla-dosahnout-temer-dvaceti-milionu-korun-spoluprace-s-.html>.

V červnu roku 2008 bylo zrušeno rozhodnutí Krajským soudem v Brně a v návaznosti na to ÚOHS podal kasační stížnost, které Nejvyšší správní soud v dubnu 2009 vyhověl. Krajský soud byl tedy nucen případ opět projednat. V prosinci roku 2009 Krajský soud řízení přerušil a položil předběžné otázky Evropskému soudnímu dvoru, který se svým rozhodnutím z ledna 2012 přiklonil na stranu ÚOHS. Krajský soud v Brně však v červnu 2012 rozhodnutí ÚOHS opět zrušil, a to z důvodu nedostatečného odůvodnění individuální deliktní odpovědnosti v rámci jednotlivých skupin. Proti rozsudku byla podána kasační stížnost¹²².

Tabulka 4.3 – Výše pokut sankcionovaných společností kartelu PISU

Společnost	Výše pokuty
ALSTROM (Société Anonyme)	85.581.000,- Kč
AREVA T&D SA	69.552.000,- Kč
AREVA T&D AG	58.926.000,- Kč
AREVA T&D Holding SA	28.000.000,- Kč, ve 2. stupni sníženo na 10.000.000,- Kč
Fuji Electric Holdings Co., Ltd.	44.408.000,- Kč
Fuji Electric Systems Co., Ltd.	44.408.000,- Kč
Hitachi Ltd.	54.600.000,- Kč
Hitachi Europe Limited	54.600.000,- Kč
Japan AE Power Systems Corporation	44.408.000,- Kč
Mitsubishi Electric Corporation	75.348.000,- Kč
Toshiba Corporation	70.762.000,- Kč
Siemens AG	126.588.000,- Kč, ve 2. stupni sníženo na 107.248.000,- Kč
Siemens Aktiengesellschaft Österreich	88.816.000,- Kč
VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co KEG	44.408.000,- Kč
Siemens Transmission and Distribution, Ltd.	44.408.000,- Kč
Nuova Magrini Galileo S.p.A.	44.408.000,- Kč
Celkem	1. stupeň 979.221.000,- Kč, 2. stupeň 941.881.000,- Kč

Zdroj: ÚOHS, vlastní zpracování.

¹²² Přehled nejvyšších pokut uložených v oblasti hospodářské soutěže. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže [online]. 2012 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/statistiky/prehled-nejvyssich-pokut-ulozenych-v-oblasti-hospodarske-souteze.html>.

Jak je již výše uvedeno, kartel PISU je znám díky velikosti pokut sankcionovaným společnostem, které dosáhly obřích rozměrů. Dle mého názoru je z hlediska sankcí tento kartel těžko překonatelný. U tohoto kartelu si lze povšimnout i využití Leniency programu u společnosti ABB, která celý případ ohlásila a tím se dostala do výhodné pozice, protože neobdržela sankci jako ostatních 16 společností. Výše pokut všech společností zobrazuje tabulka 4.5.

4.4 Závěrečné zhodnocení činnosti ÚOHS

Hlavním cílem antimonopolní politiky je správně fungující soutěžní prostředí. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, jako tvůrce této politiky, má řadu pravomocí, kterými může soutěžní prostředí udržet stabilní. Úřad by soutěžitele měl směřovat k soutěžnímu chování dle stanovených pravidel a zároveň by měl zasahovat v případech, kdy jsou tato pravidla na trhu porušována, což se v dnešní době stává poměrně často. Mezi cíle Úřadu patří nejen zabezpečování efektivní hospodářské soutěže, ale také, i když zprostředkovaně, uspokojení spotřebitele. Pokud existuje hospodářská soutěž, vliv na spotřebitele je markantní v tom smyslu, že firmy si vzájemně konkurují a na trh produkují velké množství výrobků a různých cen za ně, což pro spotřebitele znamená větší možnost výběru a následné uspokojení jejich potřeb.

Největší změny v oblasti soutěžní politiky vyvstaly v roce 2004, kdy se Česká republika stala členským státem Evropské unie, a soutěžní právo muselo podlehnout řadě harmonizací s evropskou legislativou. I přesto, že se s harmonizací začalo již po vstupu do EU, stále není dokončena. U drtivé většiny případů lze říci, že česká legislativa je s tou evropskou dostatečně sladěna na to, aby mohla být uskutečněna rozhodnutí. Nicméně je velmi důležité do budoucna legislativu harmonizovat úplně, aby bylo eliminováno riziko možného střetu předpisů českého a evropského práva.

Postupem času připadá na Úřad stále více kompetencí, což je určitě pozitivní z toho důvodu, že může kontrolovat i další okruhy, které by mohly nějakým způsobem narušit fungování hospodářské soutěže. Co se týče problematiky správních řízení, tak u velké části z nich dochází posléze k soudním řešením a mnohá rozhodnutí ÚOHS bývají zrušena. Z toho vyplývá, že Úřad v rámci řízení není až natolik kompetentní při získávání důkazů jako jsou orgány soudní moci. ÚOHS by měl mít ve svých pravomocích i takové prostředky, díky kterým by získal vše potřebné k vyřešení případu a nedocházelo by tak k přehodnocování rozhodnutí ze strany soudních institucí.

Zásahy ÚOHS proti existenci zakázaných dohod jsou naprosto klíčovým prvkem. Tyto dohody představují ze všech stěžejních oblastí hospodářské soutěže největší nebezpečí. Dopad mají také na spotřebitele, kteří jsou tímto jednáním poškozováni. Stěžejními oblastmi hospodářské soutěže se myslí zakázané dohody, zneužití dominantního postavení a spojování soutěžitelů. Správní řízení vedená u ÚOHS se nejčastěji zabývají problematikou spojování soutěžitelů. Těchto řízení je až desetkrát více než ostatních. Požadavkům na spojení je ve většině případů vyhověno.

Důkazem snahy Úřadu o zajištění fungování spravedlivé hospodářské soutěže je již výše zmiňovaný Leniency program. Díky tomuto programu byla odhalena řada podvodných jednání a následně bylo provedeno jejich narovnání. I přes počáteční úskalí a vcelku neefektivní fungování Leniency programu se našel způsob jej přepracovat a díky nové verzi Leniency programu z roku 2007 lze říci, že již existují viditelné výsledky. Posledním krokem k úplné spokojenosti Úřadu bylo zakotvení Leniency programu v novele zákona o ochraně hospodářské soutěže v prosinci 2012, protože i přesto, že byl program využíván od roku 2001, oporu v zákoně neměl. Z častého využití Leniency programu vyplývá, že ÚOHS preferuje spíše prevenci a nápravu než zahajování správního řízení a udělování pokut.

Je potřeba také ocenit vstřícnost Úřadu vůči veřejnosti a médiím. Úřad pravidelně na svých internetových stránkách zveřejňuje informační listy a tiskové zprávy, kde mohou zájemci sledovat dění v oblasti hospodářské soutěže.

5 Závěr

Existence hospodářské soutěže je jednoduše nepostradatelnou součástí hospodářské politiky každého státu. Cílem této bakalářské práce bylo zhodnocení antimonopolní politiky České republiky v evropském kontextu na základě provedené analýzy. Klíčovou roli zde hraje Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, který je pověřen vykonáváním dohledu nad touto politikou. Spravedlivá hospodářská soutěž je základním stavebním kamenem společného evropského trhu. Je ovšem nutno poznamenat, že etika se z dnešní soutěže stále více vytrácí a velmi často dochází k narušování plynulé soutěže.

Úvod je zaměřen na tři hlavní oblasti hospodářské soutěže, jimiž jsou zakázané dohody, zneužití dominantního postavení a spojování soutěžitelů. Právě zakázané dohody jsou pro trh nejnebezpečnější a prostřednictvím nich dochází k největším narušením soutěže. Samotné dominantní postavení není narušitelem soutěže, ale pokud jej však firma využívá k odstranění konkurence, pak k narušení dochází. Správní řízení vedená u Úřadu jsou nejčastěji kvůli podnětům ke spojení soutěžitelů a většinou se povolují.

Druhá kapitola poukazuje na teoretická východiska hospodářské soutěže. Mezi podbody této kapitoly patří samotné vymezení hospodářské soutěže, Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, nekalé soutěže včetně a prostředků ochrany proti ní. Dalším bodem je vymezení relevantního trhu, které je v soutěžním prostředí velmi důležité a v závěru je přiblížení dvou vybraných tržních struktur – monopolu a oligopolu.

Třetí část bakalářské práce je věnována evropské soutěžní politice, od dob jejího zakotvení v zakládacích smlouvách až po současnost. Jsou definovány konkrétní způsoby narušení soutěže a v závěrečné části kapitoly je prostor věnován Leniency programu, jakožto nástroji soutěžní politiky proti fungujícím zakázaným dohodám na trhu.

Čtvrtá kapitola má praktické pojetí a pozornost je zaměřena na antimonopolní politiku České republiky. Je zde přiblížena soutěžní advokacie a důkladně popsána činnost Úřadu v oblastech hospodářské soutěže. Následující část kapitoly patří Leniency programu, jeho typům a konkrétnímu využití v České republice. V závěru kapitoly je provedeno zhodnocení činnosti Úřadu.

I přesto, že antimonopolní politika je z velké části regulována zákony, Úřad není schopen zasáhnout ve všech případech. Ani sebelepší opatření nemohou zabránit narušování hospodářské soutěže. Již výše zmíněnou ztrátu etiky ze soutěžního prostředí podmiňuje přístup k informacím a možnost jejich zneužití. Důležitým aspektem je i globalizace ekonomiky, kdy společnosti působí na zahraničním trhu a je na ně vyvíjen silný nátlak.

Na základě analýzy fungování antimonopolní politiky České republiky lze říci, že cíl bakalářské práce byl naplněn. Tato analýza je provedena za období 2003 – 2012 z dat dostupných ve výročních zprávách či informačních listech Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Taktéž je provedena komparace velikosti sankcí udělovaných českým soutěžním úřadem a Evropskou komisí.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, jakožto tvůrce antimonopolní politiky, je v oblasti hospodářské soutěže naprosto nepostradatelným. V minulosti bylo odhaleno velké množství jak zakázaných dohod, tak i zneužití dominantního postavení firem. I přesto však není možné odhalit všechny případy narušení soutěže. Mnohdy je to z toho důvodu, že Úřad pro ochranu hospodářské soutěže není dostatečně kompetentní (jako např. orgány soudní moci) k tomu, aby zajistil dostatečné množství důkazů pro odhalení protisoutěžního jednání. V praxi jsou za dobu jeho fungování viditelné výsledky a v případě, že se podaří sjednotit českou a evropskou legislativu, mohla by být činnost Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ještě více efektivnější a účinnější.

Seznam použité literatury

1. BEJČEK, Josef. *Soutěžní politika a fúze v evropském kontextu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010. 389 s. ISBN 978-80-210-5067-9.
2. BUREŠ, Vít. *Teorie antimonopolní regulace: Analýza vybraných oblastí*. Slezská univerzita v Opavě: Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2008. 216 s. ISBN 978-80-7248-479-9.
3. ČESKÁ ASOCIACE PRO SOUTĚŽNÍ PRÁVO, ANGLO-AMERICKÁ VYSOKÁ ŠKOLA O.P.S. *Vymezení relevantních trhů a další aktuální otázky ochrany hospodářské soutěže v rozšířené Evropské unii*. 1. vyd. Praha: Česká asociace pro soutěžní právo, 2008. 212 s. ISBN 978-80-86648-18-4.
4. FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.
5. CHALUPA, Kristián, Martin ŠVANDA a Filip VRÁNA. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže*. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2008. 159 s. ISBN 978-80-254-2242-7.
6. JANKŮ, Martin a Jana MIKUŠOVÁ. *Veřejné podpory v soutěžním právu EU*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7400-430-8.
7. JUREČKA, Václav a Ivana JÁNOŠÍKOVÁ. *Mikroekonomie*. 1. vyd. Ostrava: VŠB-TUO, 2009. 315 s. ISBN 978-80-248-0910-6.
8. KINDL, Jiří a Jindřiška MUNKOVÁ. *Soutěžní právo*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 648 s. ISBN 978-80-7400-173-4.
9. KLIKOVÁ, Christiana a Igor KOTLÁN. *Hospodářská politika*. 2. vyd. Ostrava: Institut vzdělávání Sokrates, 2006. 341 s. ISBN 80-86572-04-8.
10. KNAP, Karel. *Právo hospodářské soutěže*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1973. 212 s.
11. KUBEČKOVÁ, Magdaléna a Jana DRASTÍKOVÁ. *Bariéry podnikání na vnitřním trhu EU aneb Jak zdolat všechny překážky*. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, 2008. 110 s. ISBN 978-80-248-1903-7.
12. MUNKOVÁ, Jindřiška, Jiří KINDL a Pavel SVOBODA. *Soutěžní právo*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2012. 619 s. ISBN 978-80-7400-424-7.
13. ONDREJOVÁ, Dana. *Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. 328 s. ISBN 978-80-7357-505-2.
14. RAUS, David a Robert NERUDA. *Hospodářská soutěž po vstupu ČR do EU*. 1. vyd. Brno: CP Books, a. s., 2005. 359 s. ISBN 80-251-0394-3.

15. SAMUELSON, Paul a William NORDHAUS. *Ekonomie*. 18. vyd. Praha: NS Svoboda, 2008. 800 s. ISBN 80-205-05.
16. SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. 304 s. ISBN 978-80-7400-313-4.
17. STEHLÍK, Václav, Ondřej HAMULÁK a Michal PETR. *Praktikum práva Evropské unie: Vnitřní trh*. 1. vyd. Praha: Leges s.r.o., 2011. 284 s. ISBN 978-80-87576-09-0.
18. TICHÝ, Luboš a kol. *Evropské právo*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 953 s. ISBN 978-80-7400-333-2.

Internetové zdroje

1. Aktuality z hospodářské soutěže. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2007 [cit. 2013-04-09]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/aktuality-z-hospodarske-souteze/544-pokuta-mohla-dosahnout-temer-dvaceti-milionu-korun-spoluprace-s-.html>.
2. Antitrust: Commission fines 11 air cargo carriers €799 million in price fixing cartel. *EUROPA - PRESS RELEASE* [online]. 2010 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-10-1487_en.htm.
3. Antitrust: Commission fines producers of TV and computer monitor tubes € 1.47 billion for two decade-long cartels. *EUROPA - PRESS RELEASE* [online]. 2012 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-1317_en.htm.
4. BusinessInfo.cz. *Nekalá soutěž* [online]. 2012 [cit. 2012-12-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/nekala-soutez-opu-4633.html#b2>.
5. Business.center.cz. *Oligopol* [online]. 2013 [cit. 2013-01-31]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pojmy/p1474-oligopol.aspx>.
6. Car Glass Cartel. *EUROPA - PRESS RELEASE* [online]. 2008 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-08-604_en.htm.
7. Commission imposes fines on vitamin cartels. *EUROPA - PRESS RELEASE* [online]. 2001 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-01-1625_en.htm.
8. Competition: Commission fines members of lifts and escalators cartels over €990 million. *EUROPA - PRESS RELEASE* [online]. 2007 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-07-209_en.htm.

9. Competition policy and EU institutions. *European Commission* [online]. 2013 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/competition/consumers/institutions_en.html.
10. Česká národní banka. *Česká národní banka* [online]. 2013 [cit. 2013-05-04]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/cs/index.html>
11. ČTU. ČTU [online]. 2012 [cit. 2013-01-22]. Dostupné z: http://www.ctu.cz/cs/download/art/oop/navrhy/oop_art-05-xx_2012-y_navrh_29_02_2012.pdf
12. Dohled EU nad fúzemi podniků. *Euroskop.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-02-25]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8816/sekce/dohled-eu-nad-fuzemi-podniku/>.
13. Eur-lex.europa.eu. *Eur-lex.europa.eu* [online]. 1997 [cit. 2013-01-26]. Dostupné z: [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:08:01:31997Y1209\(01\):CS:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:08:01:31997Y1209(01):CS:PDF).
14. European Competition Network. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2012 [cit. 2013-02-27]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/mezinarodni-spoluprace/european-competition-network-ecn.html>.
15. Evropská síť pro hospodářskou soutěž. *Evropská komise* [online]. 2012 [cit. 2013-02-27]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/competition/consumers/cooperation_cs.html.
16. Evropská síť pro hospodářskou soutěž (ECN). *Europa.eu* [online]. 2004 [cit. 2013-02-27]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/competition/firms/126109_cs.htm.
17. Evropská soutěžní politika. *BusinessInfo.cz* [online]. 2009 [cit. 2013-02-13]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/evropska-soutezni-politika-5148.html>.
18. Hospodářská soutěž. *BusinessInfo.cz* [online]. 2010 [cit. 2013-02-25]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/hospodarska-soutez-opu-4630.html#b4>.
19. Hospodářská soutěž. *Euroskop.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8927/sekce/hospodarska-soutez/>.
20. Hospodářská soutěž. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2012 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez.html>.
21. Hospodářská soutěž a vnitřní trh. *Euroskop.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8739/sekce/hospodarska-soutez-a-vnitri-trh/>.

22. Informační list č. 2-3 2011: Dvacet let Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2011 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: http://www.uohs.cz/download/%20Informacni_listy/2011/Infolist_2011_02_03_20let.pdf.
23. Internetové stránky pro podnikatele v Karlovarském kraji. *Klamavé označování zboží a služeb* [online]. 2013 [cit. 2013-01-01]. Dostupné z: <http://podnikatele.karlovyvary-region.eu/podnikani/klamave-oznacovani-zbozi-a-sluzeb>.
24. Leniency program. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2012 [cit. 2013-04-09]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/zakazane-dohody-a-zneuzeni-dominance/leniency-program.html>.
25. Management a marketing. *Přirozený monopol* [online]. 2013 [cit. 2013-01-31]. Dostupné z: <http://managment-marketing.studentske.eu/2008/07/4-pirozen-monopol.html>.
26. MediaGuru. *Klamavá reklama* [online]. 2013 [cit. 2013-01-01]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/medialni-slovník/klamava-reklama/>.
27. Novela zákona přináší větší právní jistotu pro žadatele o leniency. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2013 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/aktuality-z-hospodarske-souteze/1554-novela-zakona-prinasi-zejmena-vetsi-pravni-jistotu-pro-zadatele-o-leniency.html>.
28. Nový Leniency program. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2007 [cit. 2013-04-09]. Dostupné z: http://www.uohs.cz/download/Informacni_listy/2007/%20Infolist2007_03_leniency_final0.pdf.
29. Podniky - Fúze. *Vaše Evropa* [online]. 2011 [cit. 2013-02-25]. Dostupné z: http://europa.eu/youreurope/business/expanding-business/merging-company/index_cs.htm.
30. Podpora "de minimis". *Europa.eu* [online]. 2011 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/competition/state_aid/126121_cs.htm.
31. Podpora de minimis. *Peníze.cz* [online]. 2010 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/dotace-z-eu/66136-podpora-de-minimis>.
32. Pravidla pro státní podporu. *Europa.eu* [online]. 2013 [cit. 2013-02-25]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/competition/state_aid/index_cs.htm.

33. Právní úpravy EU v oblasti ochrany hospodářské soutěže a zadávání veřejných zakázek. *BussinesInfo.cz* [online]. 2003 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/pravni-upravy-eu-v-oblasti-ochrany-2272.html#cil_a_podstata.
34. Protisúťažné dohody podnikateľov. *Protimonopolný úrad SR* [online]. 2013 [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.antimon.gov.sk/article.aspx?c=357&a=1883>.
35. Přehled nejvyšších pokut uložených v oblasti hospodářské soutěže. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2012 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/statistiky/prehled-nejvyssich-pokut-ulozenych-v-oblasti-hospodarske-souteze.html>.
36. Public contracts. *Your Europe - Business* [online]. 2012 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: http://europa.eu/youreurope/business/profitng-from-eu-market/benefiting-from-public-contracts/index_en.htm.
37. Schindhelm. *Kartelové právo* [online]. 2013 [cit. 2013-01-01]. Dostupné z: <http://cz.schindhelm.com/cz/rechtsanwalt/kartelove-pravo/?PHPSESSID=h1dd1m69488utvlq6orbutl895>.
38. Soutěžní advokacie. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2008 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: www.uohs.cz/download/...listy/.../Infolist_2008_02_advokacie.pdf.
39. Soutěžní advokacie: dva způsoby, jak se vyhnout postihu od ÚOHS. *Patria.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/pravo/2027734/soutezni-advokacie-dva-zpusoby-jak-se-vyhnout-postihu-od-uohs.html>.
40. Spojování soutěžitelů. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2013 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/spojovani-soutezitelu.html>.
41. Správní řád. *BusinessInfo* [online]. 2009 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/spravni-rad-opu-4607.html#TOP>.
42. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. *Historie úřadu* [online]. 2012 [cit. 2012-12-30]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/o-uradu/historie-uradu.htmlravo/zakony/obchzak/cast1.aspx>.
43. Veřejná podpora a de minimis. *CzechInvest* [online]. 2013 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/verejna-podpora>.

44. Výroční zpráva ÚOHS za rok 2011. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2011 [cit. 2013-04-04]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/aktuality-z-hospodarske-souteze/1460-vyrocní-zprava-uohs-za-rok-2011.html>.
45. Zadávání veřejných zakázek. *Euroskop.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8826/sekce/zadavani-verejnych-zakazek/>.
46. Zakázané dohody - kartely. *OTVeZ* [online]. 2013 [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: http://www.otvez.cz/zakazane_dohody__kartely/.
47. Zakázané dohody a zneužití dominance. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. 2013 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/zakazane-dohody-a-zneuzeni-dominance.html>.
48. Zákon č. 143 ze dne 4. dubna 2001 o ochraně hospodářské soutěže. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 58, s. 3418-3426. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=143/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlo uvy. ISSN 1211-1244.
49. Zákon č. 513 ze dne 5. listopadu 1991 Obchodní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 98, s. 2474 – 2565. Dostupný také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=513/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlo uvy. ISSN 1211-1244.
50. Ziel3-cil3.eu. *Ziel3-cil3.eu* [online]. 2013 [cit. 2013-02-07]. Dostupné z: http://www.ziel3-cil3.eu/media/cs/11-01-Priloha_c_19_-_Vyklad_k_problematice_verejne_podpory.pdf.
51. Zneužívání dominantního postavení. *Evropská komise* [online]. 2012 [cit. 2013-02-25]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/competition/consumers/abuse_cs.html.

Seznam zkratek

Apod. – a podobně

a. s. – akciová společnost

Atd. – a tak dále

ČR – Česká republika

ECN – European Competition Network (Evropská soutěžní síť)

ESUO – Evropské společenství uhlí a oceli

EU – Evropská unie

Mj. – mimo jiné

Např. - například

SFEU – Smlouva o fungování Evropské unie

s. r. o. – společnost s ručením omezeným

Tj. – to je

Tzn. – to znamená

Tzv. – tak zvaný

ÚOHS – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Seznam tabulek a grafů

Tabulky

Tabulka 3.1 – Druhy fúzí

Tabulka 4.1 – Nejvyšší udělené pokuty za porušení hospodářské soutěže v ČR

Tabulka 4.2 – Nejvyšší udělené sankce Evropskou komisí

Tabulka 4.3 – Výše pokut sankcionovaných společností kartelu PISU

Grafy

Graf 2.1 – Alokační efektivnost monopolu

Graf 2.2 – Náklady a přirozený monopol

Graf 4.1 – Počet případů vyřešených soutěžní advokací v České republice

Graf 4.2 – Srovnání počtu zahájených řízení a vydaných rozhodnutí v oblasti zakázaných dohod ve sledovaném období

Graf 4.3 – Srovnání počtu zahájených řízení a vydaných rozhodnutí v oblasti zneužití dominantního postavení ve sledovaném období

Graf 4.4 – Srovnání počtu zahájených řízení a vydaných rozhodnutí v oblasti spojování soutěžitelů

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 10. května 2013

.....

Andrea Stupčuková